...ронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 69 (4961)
Вторник
АПРЕЛИИН
2
1946 он

Сэн 20 мүнгэн

Хабарта жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхэ, саг соонь ба һайнаар тариха гээшэ үндэр ургаса, шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй ургаса дайлан абаха ябадал мүн

„Правда“.

...ЛХОЗУУД, СОВХОЗУУД БА МТС-ҮҮДЭЙ ...РИЛГАДА БЭЛЭИ БОЛОҺОНИИЕ ХАРАЛГА

...тскэ гүрэн болбол дайнай илалта ...рөөр хүүрэһэнэй һүүлээр өөрын- ...бүхы хүсэл оролдолгые арадаа ...һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ ...тэ табина. Энэ жэлдэ газартаряа- ...культурые дээшэлүүлхэ тэмсэл- ...хозуудай арга-боломжонууд ехэ- ...ургаба. Колхозно деревни бол- ...дэр ерэхэ бүри үшөө олон трак- ...тууд, хүдөө-ажахын машинанууд, ...гүүлгэнүүдые абана. Улаан Ар- ...табигдаһан хэдэн зуун мянган ...шууд деревнидэ бусажа ерээ. Тэ- ...хадаа амгалан тайбан ажалда, ...хозууд, совхозууд ба МТС-үүдтэхи ...байгуулха хүдэлмэридэ зориг- ...тор оробо.

...нэ хадаа 1946 оныие үндэр ур- ...жэл, социалистическэ газар- ...лангай шэнэ амжалтануудай жэл ...хо аргаболомжонууд бии гээшэ. ...тельство ба парти болбол „1946 ...хүдөө ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй ...б тухай“ өөрынгөө тогтоол соо— ...тарянай, хлопогой, сахарна ..., лен-волокногой, овощнуудай, ...бхын ба тоһото культурануудай ...бүхы хэмжээгээр дээшэлүүл- ...валова суглуулгыень ехэдхэхэ ...гол зорилго болгон табиһан ...

...зүгтэхи тарилгын түрүүшын ...ууд хадаа хүдөө ажахые хүгжөө- ...программые дүүргэхэ ябадалда кол- ..., совхозууд ба МТС-үүдэй боль- ...ескэ эмхидхэлтэйгээр ороһоныие ...на. Крымскэ областьдо недондо ...эһээ эртэ колосто тарилга хээ. ...дарска хизаарай Павловска рай ...тор тарилгын хүдэлмэринүүдые ...оноихиhоо хоер дахин түргэнөөр ...байна. Үндэр ургаса туйлаха ...эрмэлзэлгээр зоригжоһон энэ ...колхознигууд өөһэдынгөө хэдэн ...үнеэдые полевой хүдэлмэридэ ...Мартын 25-да тэдэнэр мореор, ... ба үнеэдээр 1945 онойхидо ор- ...гурба дахин ехые хахалһан бай- ...Павловска колхознигууд хадаа ха- ...тарилга дээрэхи шэн габьяата ...гээшэ шэнэ табанжэлэй түрүү- ...оной түсэбые дүүргэлтын эхин ...гэжэ ойлгоно. Үдэрһөө үдэртэ ...дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ ...агууехэ табанжэлэй түсэбые хэ- ...дээрэ бэелүүлхэ ябадалда өөрын- ...ажалаар хабаадаһан хэрэг болоно!

...түрүү колхозууд ба районууд тарил- ...богонихон болзорой түлөө тэм- ...полевой хүдэлмэринүүдэй үндэр ...рай түлөө тэмсэлтэй шадамараар ...ыдуулһаныие тэмдэглэхэ шухала. ...ойлгосотой. Түрүү агротехни- ...гөөр үндэр ургаса абажа болохо- ... Тиимэ дээрэһээ энэ хабарай шу- ...шухала зорилго болбол тарил- ...богони болзорнуудтай хамта агро- ...ническэ заабаринуудые наринаар ..., хүдөө ажахын түрүүшүүлэй ...дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ ...ые хангаха гэһэндэ байна.

...Полевой хүдэлмэринүүдэй түрүүшын ...рүүд хадаа хэдэн хизаарнууд ба ...стьнуудта тохеолдоһон ехэхэн ду- ...дунданууддые тэрэшэлэн харуулна. ...МТС-үүд машинануудые шанар ...тайгаар заһабарилаад, тэрээнэйнь ...тракторнууд түрүүшынгээ бо- ...һаа эхилээд миин байна. Зарим ...хозууд тарилгын эхилтэр үрһэеэ ...дүүргээгүй. Нютагай зарим ...дэлмэрилэгшэд гансахан тракторнууд ...байдаад, жүдхэхэ хүсэнүүдые бэлэд- ...гүй байшоо.

...Зарбоо нютагай партийна организа- ...ууд колхоз болон МТС-үүдэй эко- ...шко гүнзэгыгөөр оролсожо, хэр ...ажахые оперативнаар хүтэлбэрил- ...хэрэгтэ газартаряалангай органо ...дэлмэрилэгшэдые ба машинно-трак ...станцинуудай директорнуудые ...бүри һургажа, тэдэнэрэй анха ...хабарта бэлэдхэлэй шиидхэхы ...сэгүүдтэ саг үргэлжэ хандуулжа ...һаа, эдэ дутуу дунданууды ...рүүлжэ болохо һэн.

...Мүнөө бүхы колхозууд, совхозууд ...МТС-үүдээр хабарай тарилгада бэ- ...хэлэй шалгалта боложо байна. Тэ- ...ой зорилго болбол полевой хү- ...дэлмэринүүдтэ бэлэдхэлэй хэмжээе ...рокко али нэгэн ажахыда элирүү- ...һэн дутуу дунданууддые заларуу- ...тубалха гэһэндэ байна. Тиихэ ... шимэ шухала хэрэгтэ хайн- ...хэр, хойрог нобшоор хандан ...ые зайлуулха хэрэгтэй. Түркме- ... Тельмановскэ МТС-тэ болоһон ..., акт зохёогоод хабтаһан дотор ...рихо тухай үгэ хэлэгдэнэ бэшэ, тэвдэ комисси байгуулаад, заһабарилагдаагүй тракторнуудай тоое бэшэһэн ябадалаараа хэрэг дүүрээ гэжэ тоолоһон байха юм. Шалгалтын хойноһоо практическа хэрэгүүд ябуулагдаха ёһотой. Партиина организацинууд, советскэ, газартаряалангай органууд болбол бүхы колхознигууд ба МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдые хабарта бэлэдхэлые шиидхэхэ хэрэгтэ табижа, энээн дээрэһээ тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэлгэ ехэхэнээр дулдыдаха байһаниие һанаха уялгатай.

Удангүй урда зүгэй һүүлээр ороной бусад районууд полевой хүдэлмэринүүдые захалхань. Массова тарилгын дэлгэрхэ хүртэр тоотой үдэрнүүд үлөө. Хабарта бэлэдхэлдэ бии байһан дутуу дунданууддые зайлуулхын түлөө үдэр бүхэниие, час бүхэниие хэрэглэхэ гээшэ партиин организацинуудай, советскэ ба газартаряалангай органуудай түрүүшын ээлжээнэй зорилго болоно.

Энэ жэлэй хабарай тарилга болбол бага бэшэ бэрхэшээлнүүдтэй тохёолдохо байһаниие һанаха хэрэгтэй. Колхозууд ба МТС-үүд үшөө булталаа немецкэ эзэмдэлгын хойшолонгуудые усадхаадүй байна. Зарим районуудта үнгэрэгшэ жэлдэ намарай пар хахалха түсэб дүүргэгдээгүй байгаа. Энэ болбол мүнөө трактор бүхэнэй, морин бүхэнэй даабариие ехэ болгоно. Тиимэ дээрэһээ, тракторна паркын бүтээсые дээшэлүүлхэ асуудал хадаа тусхай шухала удхашанартай байна. Тракторнуудай таһалгаряагүй хүдэлмэри хадаа тэдэниие саг соонь заһабарилһанһаа дулдыдаха байһаниинь мэдээжэ. Тиигэбэшье Рязанскэ ба Воронежско областьнуудта машинануудай дүрбэнэй нэгэ хуби заһабарилагдаагүй, Урал ба Сибириин хэдэн районуудта тракторна паркын бэлэдхэл дүүрээдүй байна.

Зарим областьнуудта үрһэнэй фондынуудай хэрэг һайн бэшэ байна. Мүнөө болтор тэдэниие сэбэрлэлгэ дүүрээдүй. Хүрэнгэ зохид бэшэ газарта хадагалагдана, тиимэһээ ургаха шадалынь муудана. Эсэстэ, зарим колхозуудта хабарай тарилгын үедэхи хүдэлмэриин түсэбүүд табигдаагүй. Гансахан звенонууд бэшэ, харин бригадануудшье өөрынгөө участогуудые мэдээгүй байна.

Правительство ба парти болбол үндэр ургасын түлөө тэмсэлэй эли тодо ба дайшалхы программаар хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые зэбсэгжүүлээ. „Хүдөө ажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай“ тогтоол болбол партиина организацинуудай, советскэ ба газартаряалангай органуудай зорилгые эли тодоор заана.

Массова тарилгын эхилхэ хүртэр үлэһэн үдэрнүүдтэ мүнөө юу хэхэ хэрэгтэй болоод байнаб? Тракторнуудай ба колхозно багажа зэмсэгүүдэй заһабариие шиидхэхэ гээшэ — түрүүшын ээлжээнэй хэрэг. Тиихэ зуураа түсэб болбол гансал область, хизаар гү, али республика дотор бүхы дээрэнь абахада дүүргэгдэхэ бэшэ, харин МТС, колхоз болон совхоз бүхэндэ дүүргэгдэхэ ябадалые туйлаха хэрэгтэй. Хүрэнгэ болбол тарилгын кондицида хүргэгдэхэ, гэрэнэй бүриин бүтэн байхын түлөө нарин хиналта табигдаһан байха ябадалые туйлаха хэрэгтэй. Полевой хүдэлмэринүүдэй амжалта хадаа ажалай зүб эмхидхэлһээ, МТС болон колхозуудай хүсые шадамараар хубаарилан табиһанһаа ехэхэнээр дулдыдаха байна. Колхоз бүхэн, бригада бүхэн эли тодо хүдэлмэриин түсэбтэй байха ёһотой. Бригаданууд болон звенонуудай составые бэхижүүлхэ, бригадануудта үйлэдбэриин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бэхижүүлэн тушаажа, колхознигууд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдые тус тус хүдэлмэридэ хуваарилан табиха, звенонуудта участогуудые таһалжа үгэхэ, ургасые дээшэлүүлһэнэй түлөө нэмэлтэ түлбэринүүдэй ёһонуудые колхознигуудта үргэнөөр тайлбарилан ойлгуулха шухала. Эдэ бүхы асуудалнууд хабарта бэлэдхэлдэ шухала үүргэ эзэлнэ, тэдэниие шиидхэлгэдэ нютагай партиина, советскэ болон газартаряалангай органуудай анхарал табигдаһан байха ёһотой.

Хабарай тарилга гээшэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ түсэбые бэелүүлхэ зам дээрэхи шухаласын шухала үе мүн. Хабарта жэшээтэ һайнаар бэлэдхэхэ, саг соонь ба һайнаар тариха гээшэ үндэр ургаса, шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй ургаса дайлан абаха ябадал мүн.

(„Правдын“ мартын 29-эй түрүү бэшэгһээ).

В. М. Молотов США-гэй элшэн сайд г-н Смит гэгшэтэй уулзаба

...СССР-эй Верховно Соведэй Президиу- ...Түрүүлэгшэдэ өөрынгөө этигэмжын ...бэшэгүүдые СССР-тэ һугаа Америн ...Холбоото Штадуудай онсо ба бү- ...эрхэтэ элшэн сайд г-н Уолтер Б. Смит гэгшын барюулха байһантай дашарамдуулан мартын 30-да СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов тэрээнтэй уулзаба.

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Совет томилбо:

37). Барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэриин Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: И. Л. Митраковые (юрэнхы асуудалнуудай талаар), Л. А. Сосниниие, Г. С. Ивановые, И. П. Гвоздаровые, Д. С. Семеновые, М. Г. Инаковые, Д. Н. Потаниниие.

38). Электростанцинуудай Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: И. П. Карасевые (юрэнхы асуудалнуудай талаар), М. С. Смирновые, А. И. Дробышевые, И. И. Дмитриевые, А. Ф. Баусиные, И. И. Угорец, К. Г. Харитоновые.

39). Транспортна машино-бүтээлгын Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: Ю. Е. Максаревые (юрэнхы асуудалнуудай талаар), С. А. Степановые, П. М. Зерновые, И. А. Лебедевые, М. Н. Поповые, Д. Е. Кочетковые, А. И. Мосиниие, Н. В. Жерёховые, Я. А. Пазаровые.

40). Сэрэгэй ба уһан-сэрэгэй предприятинуудай барилгын Министерстводэ—Министрын орлогшонороор П. А. Лыгайе (юрэнхы асуудалнуудай талаар), И. В. Комзиниие, Г. П. Косолаповые, Г. П. Комаровые, Н. В. Ветхиниие, И. А. Левиниие, А. Н. Прокофьевые.

41). Малажалай Министерстводэ—Министрын орлогшонороор: Е. М. Чекменевые (юрэнхы асуудалнуудай талаар), Ф. С. Крестьяниновые, П. К. Герасимовые И. П. Жировые, Б. Н. Богдановые, В. П. Столпниковые, Н. В. Ивченкиие.

Һэргээн бодхоолгын фондодо булад, прокат, проволоконуудые үгэнэ

СВЕРДЛОВСК, мартын 28. Ревдинскэ заводой бүхы цехүүдтэ түсэбһөө үлүү продукци гаргаха ябадалые үргэдхэхын түлөө мүрысөөнүүд эхилбэ. Сталинарнууд Сериков ба Григорьев гэгшэдэй сменэнүүд үгтэһэн даалгабариһаа гадуур үдэр бүхэндэ 15 тонно булад хайлана. Заводой бүхы коллектив болбол элэнэй жэшээе дэмжэжэ, һарадаа найман зуун тонно булад, табан зуун тонно прокат, гурбан зуун тонно проволоко һэргээн бодхоолгын фондодо үгэхэ гэжэ шиидхэбэ.

Ревдинцүүд өөһэдынгөө үгэдэ хүрэжэ байна. Март һарын үнгэрһэн 26 хоног соо тэдэнэр 880 тонно булад, 100 тонно прокат, 350 тонно проволоко энэ фондодо үгэбэ. (ТАСС).

Советскэ Союзай городуудаар. Новосибирскдэхи Улаан проспект дээрэхи байрын гэр. А. Кулик гэгшын фото (ТАСС-эй фотохронико).

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

1946 оной февраль соо тракторнууд болон хүдөө ажахын машинануудые заһабарилха түсэбүүдые эрхимээр дүүргэхын түлөө областьнууд, хизаарнууд ба республикануудай Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд тухай

1946 оной февраль соо тракторнууд болон хүдөө-ажахын машинануудые заһабарилха түсэбүүдые эрхимээр дүүргэхын түлөө областьнууд, хизаарнууд ба республиканууддай Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет иигэжэ тогтообо:

1. Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ илаба гэжэ тоолоод, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугуудые барюулха ба мүнгэн шангуудые үгэхэ гэбэл:

УССР-эй Каменец-Подольско областьдо,

УССР-эй Киевскэ областьдо,

Московско областьдо,

Иркутска областьдо,

Сталинградска областьдо.

2. Белорусска, Армянска, Киргизскэ, Эстонско, Латвийскэ ССР-нүүдэй; Якутска, Татарска АССР-нүүдэй; УССР-эй Винницкэ, Харьковска, Полтавска ба Житомирско областьнуудай; Казахска ССР-эй Карагандинска, Алма-Атинска, Кокчетаевска, Семипалатинскэ ба Акмолинско областьнуудай; Орловскэ, Саратовска, Брянска, Смоленскэ, Тюменскэ, Ивановска, Псковскэ ба Ленинградска областьнуудай 1946 оной февраль соо тракторнуудые заһабарилха түсэбые дүүргэхэ тушаа һайнаар хүдэлмэрилһэниие тэмдэглэхэ.

Агитколлективүүдые хүтэлэгшэдэй зүблөөн

Городской районой парткабинедтэ ВКП(б)-гэй райкомой үүсхэлээр һаяхан агитаторнуудай ба агитколлективүүдэй хүтэлэгшэдэн зүблөөн болобо.

Энэ зүблөөндэ городой олон агитаторнууд хабаадалсажа ВКП(б)-гэй обкомой лекторнүүдые хүтэлэгшэ нүхэр Хадаловай «мүнөө үеын байдал ба агитаторнуудай зорилго» гэһэн темээр лекци шагнаһан байна.

Лекциин һүүлээр агитаторнуудай ба агитколлективүүдэй хүтэлэгшэд үгэ хэлэжэ өөрынгөө дүй дүршэлые андалдаһан байха юм.

Тон түрүүн «Бурмонторгын» агитколлективые хүтэлэгшэ нүхэр Бомштейн үгэ хэлээ. Удаань горсоведэй ба «Главснаблесын» агитаторнуудые хүтэлэгшэ нүхэд Давыдова, Еранская гэгшэд үгэ хэлэжэ, өөрынгөө баялиг дүршэлтэй агитаторнуудые танилсуулбад.

Удаань ВКП(б)-гэй Городской райкомой секретарь нүхэр Хамаганов үгэ хэлэжэ, агитаторнуудта заабаринуудые үгөөд, тэдэниие яажа һайнаар хэрэг дээрэнь бэелүүлхэ тухай хэлэбэ.

Мүнөө городой агитаторнууд участогууд бүхэндэ гаража СССР-эй Верховно Соведэй Сессиин хүдэлмэри тухай ойлгуулхыжын хүдэлмэри ябуулжа байнад.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

УКАЗ

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар үхибүүдэй байшангуудай хүдэлмэрилэгшэдые шагнаха тухай

Олон жэлэй педагогическа ажал-ябуулгын ба үхибүүдэй байшангуудта үхибүүдые хүмүүжүүлхэ ба һургаха талаар габьяа гаргаһанай түлөө Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

1. **Бессмертнова** Раиса Ивановнае—Улан-Удэ городой һургуулиин наһа хүрөөгүй үхибүүдэй № 2 байшангай һуралсалай таһагые эрхилэгшэ.

2. **Вахрушева** Елизавета Николаевнае Кяхтинска һургуулиин наһанай үхибүүдэй байшангай ажалай талаар инструктор.

3. **Грохевская** Мария Нахимовнае—Улан-Удэ городой № 2 һургуулиин наһа хүрөөгүй үхибүүдэй байшангай директор.

4. **Жаркова** Анна Николаевнае—Заиграйн аймагай Апагадай үхибүүдэй байшангай хүмүүжүүлэгшэ.

5. **Исакова** Анастасия Павловнае—Улан-Удэ городой һургуулиин наһа хүрөөгүй үхибүүдэй № 1 байшангай директор.

6. **Курганова** Мария Антоновнае—Улан-Удэ городой һургуулиин наһа хүрөөгүй үхибүүдэй № 1 байшангай хүмүүжүүлэгшэ.

7. **Клоицка** Галина Николаевна—Заиграйн һургуулиин наһанай үхибүүдэй байшангай ахалагша пионервожатa.

8. **Кузькин** Степан Порфильевичые—Кяхтын һургуулиин наһанай үхибүүдэй байшангай директор.

9. **Меньшикова** Анна Ивановнае—Заиграйн аймагай Апагадай үхибүүдэй байшангай директорые һуралсалай хүмүүжүүлгын талаар орлогшо.

10. **Орлов** Владимир Яковлевичые—Кяхтын үхибүүдэй байшангай директор.

11. **Первалова** Любовь Семеновнае—Кяхтын үхибүүдэй байшангай ... пионервожата.

12. **Полищук** Анна Ильиничнае—Кяхтын һургуулиин наһа хүрөөгүй үхибүүдэй байшангай директор.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо **М. ЧУВЬЮРОВ.**

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь **В. МОНКЕТОВ.**

Улан-Удэ. Соведүүдэй Байшан.
1946 оной мартын 27.

БМАССР-эй искусствонуудай габьяата ажал-ябуулагша И. Л. Рын.

И. Красавцевай фото.

Үхибүүдэй гүрэнэй театр һурагшадай каникулнуудай үедэ

Улан-Удын гүрэнэй үхибүүдэй театрай эмхитэй коллектив һургуулинуудай үнгэржэ байгаа хабарай каникулнуудай туршада гоё һайхан зүжэг наадануудые үхибүүдтэ харуулжа байна.

Хабарай каникулнуудай дүүрэтэр энэ театрайхид «Хрустальный башмачок», «Финист ясный сокол», «Гурбан мушкатернууд», «5-дахи номерэй гэр» «Петрушкиин театр» гэхэ мэтэ зүжэгүүдые харуулжа байха юм.

Мүнөө энэ театр үдэр бүхэндэ хошоод зүжэг харуулжа үхибүүдые һонирхуулна. Мартын 30—31-дэ үдэрэй гурбаад зүжэг харуулаа.

Манай республикын һонинууд

20.000 түхэриг шан абаба

Ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөндэ Хандагатайн мехлесопункт (начальнигынь нүхэр Шатилов) хабаадалсажа эрхим амжалтануудые туйлаад, түрүү һууринуудай нэгые эзэлһэн байна.

Мүрысөөнэй дүнгэй ёһоор тус мехлесопункт хоёрдохи шагналай 20 000 түхэриг мүнгэ абаба.

Модо бэлэдхэлэй сезоной үедэ Хандагатайн мехлесопунктын хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэриингөө эмхиие эрхим һайнаар табижа шадаһан дээрэһээ ба өөһэд хоорондын мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэйнгээ ашаар модо бэлэдхэхэ сезонойгоо даалгабари үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүн 45 мянган кубометр модо зөөхынгөө орондо 50.514 кубометр модо урадхуулгын газарта асаржа бэлэн болгобо.

Февраль һарын туршада модо бэлэдхэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлмэрилжэ, һарынгаа даалгабари 228 процент дүүргэбэ.

Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ эрхим стахановецүүд нүхэд Бирюков ба Михетько гэгшэд илгаран гарабад. Энэ хоёр 7—7 мянган түхэригэй шагнал абаһан байна. Мүн пунктынгаа хүдэлмэри һайнаар эмхидхэжэ иимэ үндэр амжалтануудые туйлаһанайнь түлөө нүхэр Шатиловта 6750 түхэригэй шагнал барюулагдаба.

Лукерья Минаева

Залуухан басаган Лукерья Минаева Улан-Удын почтово таһагта бэшэг зөөгшөөр гурбадахи жэлээ хүдэлмэрилнэ.

Энэ нүхэрэй дүүргэдэг тушаал багаханшье һаа, тон харюусалгатай тушаал юм. Энээниие Лукерья Тимофеевна һайн мэдэдэг дээрэһээн хүдэлмэридөө һайн хандадаг юм. Участогтаа байгшадай байрые тэрэ һайнаар мэдэхэ ба таниха болонхой. Энэ ушар хадаа захяа, бэшэгүүдые һамарангүйгөөр адресааранъ хүргэхэ хэрэгтэнь Лукерьяда туһалдаг байна.

«Минии хангадаг участогай хүн бүхэн намайе үдэр бүри хүлеэн ядажа байдаг. Тэрэнэйнь урмада бии газетэ журналнуудые, бэшэг захяануудые саг болзор соонь асаржа үгэхөө хүсэдэг би. Гадна өөрынгөө участогай зонуудта марка, конверт, почтово открытка гэхэ мэтэнүүдые гэр бүхэндэнь асаржа үгэлэг би» гэжэ энэ эдибхитэй нүхэр мэдүүлнэ.

Иигэжэ нүхэр Минаева оролдосотойгоор хүдэлмэрилжэ, олзо оруулалгынгаа түсэбые һараһаа һара бүридэ 110—150 процент дүүргэнэ.

Энээнэйнь түлөө тэрэниие шагналаар ба баясхалан хүргэлгөөр тус почтово таһаг олон дахин тэмдэглэһэн байха юм.

Нүхэр Минаева хадаа гансахан өөрынгөө хүдэлмэри хараад ябадаг бэшэ, харин ондоо участогуудта хүдэлмэрилжэ байдаг залуу нүхэдтөө туһаламжа үзүүлдэг ба өөрынгөө баялиг дүршэлые холодоо дамжуулдаг байна.

Улан-Удын почтово конторын стахановка-почтальон Л. Т. Минаева.

И. Красавцевай фото.

Мэргэн буудагшадай мүрысөөнэй дүн

Бурят-Монголой Осоавиахимай центральна совет болбол мэргэн буудагшадай мүрысөөнэй дүн гаргаба.

Мүрысөөндэ хабаадалсаһан командануудай дундаһаа Яруунын аймгүйсэдкомой дэргэдэхи осоавиахимай эхин организациин мэргэн буудагшадай команда республика доторoo түрүү һуури эзэлээ. Энэ команда болбол оноох болохоор 500 очкоһоо 472 очкоень буудан оноһон байна.

412 очко оножо Заиграйн аймагай госселекционно станциин дэргэдэхи команда хоёрдохи һуури эзэлбэ. Гурбадахи һууриие Яруунын аймагай дунда һургуулиин команда эзэлһэн байна.

Түрүү һуури эзэлһэн энэ 3 командануудые БМАССР-эй осоавиахимай центральна совет хүндэлэлэй грамотаар шагнаад, I II III-дахи зэргын дипломуудые барюулхыень СССР-эй осоавиахимай центральна соведтэ гуйлтэ оруулба.

800 түхэриг—корабль байгуулгада

Хориин МТС-эй эдибхитэй комсомолецууд ба залуушууд аймагай центрэй социалистическэ культурын байшанда уранһайханай самодеятельностиин түлөөрэ спектакль үнгэргэбэ. Тус үдэшэ олоһон 800 шахуу түхэриг мүнгөө энэ коллективэйхид «Бурят-Монголой комсомолец» гэжэ корабль байгуулгын фондодо оруулһан байна.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Нүхэр И. В. Сталинай түүхэтэ үгые иимээр харюулжа байна

Москва городой Сталинска округой һунгагшадай һунгуулиин урда тэахи суглаан дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо нүхэр И. В. Сталин болбол агуу ехэ хүдэлмэри ба тэмсэлэй, мүн илалтын дүнгые харуулха зуураа, советскэ арадай оорынгоо эхэ орониие улам саашань дэбжүүлэн хүгжөөхэ талаар айхабтар ехэ түсэб бэелүүлхэ тушаа бидэндэ гол тодорхой заабари үгэһэн байгаа. Энэ үгэ соо хэлэгдэһэн заабаринуудые бэелүүлхын тула бүхы советскэ арад зон үрдынхиһөө үшөө эрмэлзэлтэйгээр тэмсэжэ эхилбэ.

Арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинай үгэтэй аймагай ажалшадые танилсуулха талаар манай эндэхи партийна организаци ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэри хэһэн байна. Аймагай партийна ба советскэ а... вай суглаан дээрэ, мүн бүхы агитколлективуудай агитаторнуудай семинар дээрэ, колхозууд, МТС болон совхозой партийна эхин организацинуудай суглаан дээрэ, колхозниигуудай хамтын суглаанууд дээрэ энэ үгые зүбшэн хэлсээд, тэрээнһээ дулдыдаһан хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан тодо һонор социалистическэ уялгануудые хаа-хаанагүй абаба.

Аймагай партийна организацин членүүд болбол партийна ба политическэ һургуулинуудта, мүн кружогуудта ябажа, энэ түүхэтэ үгэтэй өөһэдөө танилсахаһаа гадна, үргэн нийтэ ажалшадай дунда агитационно-ойлгуулалгын хүдэлмэриие хэжэ тэдэнэрые энэ үгэтэй ба энэ үгэһөө дулдыдаһан уялгануудтай танилсуулжа байха юм.

Манай эрэгтэй эмэгтэй колхозниигууд, МТС болон совхозой хүдэлмэришэд ба албахаагшад болбол бүхы советскэ арадтаяа хамта, энэ түүхэтэ үгын харюуда патриотическа хүдэлөөниие үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Хэнэйшье мэдэһээр манай аймагай колхозууд мүнөө жэлдэ малай үбэлжэлгые хүшэр хүндэ условидо үнгэргэжэ байна. Саһа ехээр ороһон ба үбһэ тэжээл дутамагтай байбашье һаа, аймагай олонхи колхозуудай малажалай ферме, түүртэ болон отаранууд малай үбэлжэлгые урда жэлнүүдһээ нилээдгүй эмхитэйгээр үнгэргэнэ.

Ульдиргын сомоной Молотовой, Карл Марксын, Ленинэй ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд, мүн тэрэшэлэн Коминтерный нэрэмжэтэ болон бусад олон колхозууд малай үбэлжэлгые нэгэшье тоо толгой бодо ба жэжэ мал гээлтэ хоролтодо оруулангүй үнгэргэжэ байна. Жэшээлхэдэ «Улаан туяа» колхозой эрхим хонишод нүхэд Шодоева ба Самбуева гэгшэд 20—30 сантиметр зузаан саһа хамажа байжа өөһэдтөө даалгагдажа үгтэһэн 360 толгой хони ямаадые үбэлэй бэлшээринде ябуулжа, нэгэшье толгой гээлтэ хоролтодо оруулангүй үбэлые үнгэргөө. Эдэ хоёр патриодууд хадаа хони ямаадаа өөһэдөө адуулһанайгаа ашаар үбһэ тэжээлээ гамтайгаар гаргашалжа шадаа. Иигэжэ эрхим жэшээ харуулжа хүдэлмэрилдэг түрүү малшад аймагай колхозуудаар нилээд олон бии. Мүнөө эдэ малшад хадаа талаан сабшалангаа үтэгжүүлхэ зорилго тойгоор наг шэбхэ зөөбэрилжэ байна.

Олонхи колхозуудай малажалай фермэнүүдэй малшад түүхэтэ үгын харюуда шэнэ-шэнэ уялгануудые абаад, өөһэд хоорондоо социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүү малшад нүхэд У. Балданова, Дондокова, Т. Балданова, Г. Егорова, И. Дашеева, Р. Цыбикова болон бусад мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэйнгээ ашаар, ажал хүдэлмэри дээрээ яларма илалтануудые түйлаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малажалай 17 бригадын членүүд барандаа шахуу өөһэд хоорондоо мүрысэнэ. Иимэ жэшээнүүд Кировэй, Молотовой болон Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудаар бии. Жэшээнь. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой 96 малшад өөһэд хоорондоо мүрысэжэ ябана.

Тиимэ яабашье, Эгэтын сомоной Кировэй нэрэмжэтэ, тэрэшэлэн Сталинай нэрэмжэтэ ба «Улаан туяа» гэжэ хүдөө-ажалай артелиин партийна эхин организацинуудай ба правленинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд болбол агууехэ вождиин хэлэһэн үгэтэй дашарамдуулагдан колхозно таряашадай дунда дэлгэрһэн патриотическа хүдэлөөниие зүб замаарынь хэрэглэжэ шадаагүй байшоо. Эдэ колхозууд малажалдаа бата бэхи үбһэ тэжээл байгуулжа, малай үбэлжэлгые нилээдгүй амжалтатайгаар үнгэргэжэ шадаха арга-боломжотой байбашье һаа, тэдэнэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд энэ арга-боломжоёо хэрэглэжэ шадаагүй байха юм. Нэрлэгдэһэн колхозуудта ба бусад зарим колхозуудаар малай үхэхэ ябадал үзэгдэнэ. Жэшээнь, үнгэрэгшэ январь ба февраль һаранууд соо «Улаан туяа» колхоздо 36 толгой мал, Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо—21 толгой мал, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо—14 толгой мал иимагта муугаар харууһалһан дээрэһээ үхэһэн байгаа.

ВКП(б)-гэй обкомой XXII пленумэй шиидхэбэриие зүбшэн хэлсэһэн партиин айкомой һаяхан болоһон пленум болбол малай үбэлжэлгын ябаса дээрэ ехэхэн дутуу дундануудые элирүүлхэ зуураа, зарим обор нобшоор хүдэлмэрилдэг колхозуудай түрүүлэгшэнэрые болон партийна эхин организацинуудай секретарьнуудые эрид шанга шүүмжэлһэн байна. Агууехэ Сталинай уряалаар зоригжоһон аймагай эрэгтэй эмэгтэй колхозниигууд, МТС ба совхозой хүдэлмэришэд болбол партиин айкомой шиидхэбэриие гарай хүтэлбэри болгожо, хабарай тарилгада бэлэдхэл хэхэ хүдэлмэреэ нилээдгүй һайжаруулаа. Мяханай совхозой коллективэйхид горючи зөөбэрилхэһөө бэлээр тарилгада дүүрэн бэлэдхэл хэбэ. Эгэтын МТС хадаа тракторнууд болон бусад машина зэмсэгүүдээ заһабарилха хүдэлмэреэ дүүргэжэ байна. Эсинтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ ба тэрэшэлэн Коминтерный нэрэмжэтэ колхозууд хабарай тарилгада бүрин түгэс бэлэдхэлые хангаа.

Гэбэшье, аймагай олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болбол хабарай тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэриие хангалтагүйгөөр хүтэлбэрилнэ. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз 40—50 процент үрьһэ хаабашье һаа, аяар 47 центнер таряа үрилтэ хоролтодо оруулаад байхаһаа гадна, үбэлэй үедэ хэгдэхэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые холо дүүргээгүй байһан зандаа. Тэрэшэлэн ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй, илангаяа газартаряалангай табагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол энэ шухала хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ талаар колхозуудта бодото туһаламжа үзүүлдэггүй байха юм.

Манай аймагай олонхи колхозууд болбол өөһэдынгөө членүүдэй культурно-гэрэлэй ажабайдалые һайжаруулха тушаа нилээдгүй ехэхэн хүдэлмэри хэжэ, түүхэтэ үгэдэ харюусажа байна. Карл Марксын, Кировэй, Молотовой, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Путь социализма» болон бусад колхозууд колхозно клуб, правлениин шэнэ гэр байра, полевой стан, колхозниигуудай гэр байра болон хашаа хорёо шэнээр бариха зорилготойгоор барилгын модо бэлдээд, тэрэнээ зөөбэрилжэ байна.

Арадуудай агууехэ вождь нүхэр И. В. Сталинай түүхэтэ үгэ соо хараалагдаһан ба ССР Союзай Верховно Соведэй хоёрдохи зарлалай нэгэдэхи Сесси дээрэ баталагдаһан агууехэ илалтын программые бэелүүлхэ нэгэн хүсэлэнтэйгээр аймагай бүхы эрэгтэй эмэгтэй ажалшад социалистическэ мүрысөөнэй долгине үлэр ерэхэ түдам үргэдхэнэ.

Энэ мүрысөөнэй ашаар ажал хүдэлмэри дээрээ шэнэ-шэнэ амжалтануудые заатагүй түйлаха байхабди.

Б. МУЖАНОВ,

ВКП(б)-гэй Яруунын айкомой секретарь.

Малажалые мартаһан партийна организацинууд

ДООДО-ТОРИ. (Манай түсэхай корреспондентһээ). Аймагай зарим колхозуудаар адуу малай үбэлжэлгэ тон хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байна.

Олонхи колхозуудай партийна эхин организацинуудай ба правлениин түрүүлэгшэнэрэй адуу малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, тэрэнэй тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэхэ мэтын гүрэнэй тон харюусалгатай хэрэгтэ шухала анхаралаа табингүй байһан ябадалһаа боложо, 1945 ондо тус аймаг малажал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргээгүй байгаа. Гансахан 1946 оной январь һарада аймагай колхозуудаар адуу морин—98 толгой, эбэртэ бодо мал 182 толгой, хони ямаан—417 толгой хоробо. Мүн үнгэрэгшэ жэлэй һүүлшын һарада 158 толгой адуу мал үхэһэн байха юм.

Иимэ малажал дээрэ тэсэшэгүй дутуунууд мүнөөшье байһаар. Үнгэрэгшэ һарада аймагай зарим колхозуудаар адуу малай үхэхэ ба тураха ябадал үшөө олоор үзэгдэбэ. ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой XXII пленум болбол аймагуудай колхозуудаар малажалай байдал тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, малай үбэлжэлгэ олонхи колхозуудаар, тэрэ тоодо Торийн аймагай колхозуудаар тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ тоолохотоёо хамта, адуу малай үбэлжэлтэдэ дутуу дунданууды шууд түргэнөөр усадхаха гэһэн дэлгэрэнгы шиидхэбэри гаргаһан байгаа.

Һаяхан болоһон ВКП(б)-гэй айкомой V пленум болбол партиин обкомой энэ заабариин ёһоор колхозуудта малажалай байдал тухай асуудал үргэнөөр ба тодорхойгоор хэлсээд, шанга шүүмжэлтэ хэбэ. Энээниие дары усадхаха тухай хэмжээ-ябуулгануудые хараалһан шиидхэбэри баталһан байгаа. Гэбэшье, зарим колхозуудаар малай үбэлжэлгэ үрдынхидаа адляар муугаар үнгэргэгдэһөөр.

Жэшээлхэдэ, Доодо-Бургалтайн сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Цыбиков, партийна эхин организацин секретарь нүхэр Бадмаев) 1946 оной үбэлэй хоёр һарада үбһэ тэжээл дутаһанһаа ба муу харууһанһаа боложо 13 толгой мал үхэбэ. Мүн тус сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Н. Юндунов, партийна эхин организацин секретарь нүхэр М. Борисов) аяар 40 толгой мал хороһон байна. Эдэ колхозууд аяар намарһаа эхилээд үбһэ тэжээл үлүү ехээр гаргашалһан ба ондоо тэдэнэй үриһэн шалтагаанһаа мүнөө үбһэ тэжээлээр дутажа байха юм.

Мүн тэрэшэлэн зоотехническэ заабариие сахихын тула огто анхаралаа табидаггүй байһан дээрэһээ, үшөө арбаад мал үхэһэн ба зуу гаран мал шалал шэнээгээ бууража, туранхай болоһон ушарнууд бии.

Колхозой малажалай иимэ тэсэшэгүй байдалда ороод байхада эндэхи партийна эхин организацин коммунистнууд болбол малажал тухай гол анхаралаа табяагүй, малажал тухай асуудал партбюрогой заседанинууд дээрэ, мүн партийна суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэггүй, хэлсээшье һаа һүүлээрынь тэндэ баталагдаһан шиидхэбэриие бэелүүлхын тулада ямаршье хүдэлмэри хэгдэдэггүй байна.

Эндэхи коммунистнууд малажалай шиидхэхы участогууд дээрэ табигдаагүй, коммунистнууд өөһэдынгөө бээрээ жэшээ харуулдаггүй, мүрысөөе малшадай дунда эмхидхэдэггүй зантай байха юм. Тэрэшэлэн зарим коммунистнууд болбол малшадай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри муугаар ябуулна гэхэдэ болохо.

Тохойн сомоной Каландарашвилиин нэрэмжэтэ колхоз болбол 1945 ондо адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб дүүргээгүй. Адуу малаа ехээр хорооһон байна. Тус колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Семёнов ба партийна эхин организацин секретарь нүхэр Павлов гэгшэд энэ гүрэнэй шухала хэрэгтэ ээн бусаар хандаһаар.

Наринай сельсоведэй «Путь Ленина» гэжэ колхоздо малай үбэлжэлгэ тон муугаар үнгэргэгдэнэ. Энэ колхоз 1946 ондо үбһэ тэжээлээр дүүрэн хангагдаһан, дулаан ба саһа багатай үбэл болоһон дээрэһээ, адуу малай үбэлжэлтэ амжалтатайгаар үнгэргэхэ бүхы аргатай байбашье һаа, адуу малаа муугаар харууһалжа, үбһэ тэжээл үлүү ехээр гаргашалжа, үбэлэй бэлшээриие зүбөөр эмхидхээгүй, зоотехническэ заабаринуудые сахиха гүрим дүүргэдэггүй шалтагаанһаа малай үбэлжэлгые муугаар үнгэргэнэ. Эндэхи партийна организацин коммунистнуудай малажалда муугаар, ээн бусаар хабаадаһан ябадалһаа, адуу малай тураха ябадал үзэгдэһэн ба үбэлэй гурбан һарын турша соо аймагай колхозуудаар аяар 500 толгой адуу мал үхэһэн байна. Мүн малай һубайраха ябадалнууд ехээр үзэгдэнэ, аймагай колхозууд ехэхэн тооной тул абаагүй. Жэшээлхэдэ, 1945 ондо 100 үнеэнһээ 69 толгой тугал, 64 толгой хурьга ба эшэгэ абаһан байгаа. Мүн адуу малаа бултыень оропдо оруулха тушаа анхаралаа табяагүй байха юм.

Аймагай газартаряалангай таһагые хаагша нүхэр Саргаев болбол адуу малай амжалтатайгаар үбэлжэлтын хүдэлмэриие толгойлдоггүй зандаа. Ушар иимэһээ тус аймагай партийна ба советскэ организацинуудай гол шухала зорилгонь хадаа ВКП(б)-гэй обкомой XXII пленумэй шиидхэбэриие гарай хүтэлбэри болгожо, адуу малай үбэлжэлтые эршэмтэйгээр үнгэргэхэ, үбһэ тэжээлээ зүбөөр гаргашалжа арбилха, үбэлэй бэлшээриие зүбөөр хэхэ, аймагай түрүү малшадай ба «Авангард» колхозой малшан С. Ахметшинэй ба бусадай методые хэрэглэхэ ябадал болоно.

Мүн тул абалгые тон һайнаар угтаха хэрэгтэй. Энэ шухала асуудалда хайша хэрэгээр хандаһан ябадалнууд эндэ бии. Зарим колхозууд шэнэ тулнүүдые абаха бэлэдхэл хаһа саг соонь хээгүй, гэр байрануудые хангалтагүйгөөр дулаалһан байха юм. Ушар иимэһээ эрхим һайнаар тулнүүдые абаха, элүүр энхээр тэнжээхэ ябадалда онсо анхаралаа табиха шухала.

1946 ондо малажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ ябадал түбхын түрүүндэ адуу малай үбэлжэлгэ, тул абалгые эмхитэйгээр үнгэргэлгэһөө дулдыдаха байна. Иигэжэ малажал тушаа анхаралаа муугаар табяад, адуу малаа гарзалуулаад, шэнэ тулнүүдые хорооогоод байбал баһал нёдондо жэлдэ адляар гүрэнэй түсэб дүүргэхэгүй байһаниинь элитэ.

Тиимэһээ малажал дээрэхи дутуу дундануудые шууд түргэнөөр усадхаха эрилтэ тус аймагай партийна организацинуудай урда табигдана.

Б. ДАНСАРУНОВ.

21 жэл соо Улан-Үдын ... завод дээрэ хүдэлмэрилжэ, ... коллектив соогоо алдар солотой магтаалта стахановец бо... Николай Михайлович Иванов ... бол мүнөө үедэ заводой бүхы ... хэрэглэлтые хангажа байдаг маши... на цехтэ машинистаар хүдэл... рилнэ.

Нүхэр Иванов хэдэн жэлэй ... ша соо машинистаар хүдэлмэри... хэ зуураа хэдэн арбаад ... хүдэлмэришэдые һургажа ма... нистнууд болгон гаргаһан бай... Мүнөө нүхэр Ивановой хэ... үдэр бүринингөө даалгабари... додоо үлүүлэн дүүргэдэг бай...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн талаһаа) эрхим машинист нүхэр Н. Иванов ба заводой директор нүхэр ...зов.

И. Красавцевай фото.

РЕСПУБЛИКАМНАЙ ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН УРДА ТЭЭ

(БМАССР-эй Газартаряалангай Министр В. И. Дубровскиин хөөрэһэнһөө)

Һаяхан, БМАССР-эй Газартаряалангай Министр **В. И. Дубровский** гэгшэ „Бурят-Монголой Үнэн“ газетын корреспондентэй хөөрэлдэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ:

— Нүхэр Сталинай Москва городой Сталинска һунгуулиин округой һунгагшадай һунгуулиин урда тэахи суглаан дээрэ хэлэһэн түүхэтэ үгэдэ харюу болгон, мүн СССР-эй Верховно Соведэй Нэгэдэхи Сессиин хуралдаанда зорюулан республикын колхоз ба МТС-үүд 1946 ондо үндэр үргэсэ хуряахын түлөө тэмсэлээ улам шангадхаба. Политическэ ба үйлэдбэриин угаа ехэ дэбжэлтэ хэһэн манай республикын колхозно таряашад болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ мүрысөөндэ бүри шангаар оролсожо, хабарай тарилгада бэлэдхэлые нёдондонойхиһоо үлэмжэ һайнаар ябуулжа байха юм.

Республикын олохон МТС-үүд трактор машинануудай заһабарилгые хаһа болзор соонь дүүргэхын түлөө угаа ехэ оролдолго гаргаһан байна. Тэрэшэлэн хэдэн олон түрүү колхозууд хабарай тарилгада бэлэдхэлые бүримүһэн дүүргээд, поли дээрэ үглөө мүнөөгүй гарахаар бэлэн болонхой.

Закаменай, Иволгын, Курумкан колхозууд үндэр үргэсэ хуряаха ябадал имагтал эрхим бэлэдхэлһээ дулдыдадаг байһыень һайса мэдэжэ, хабарай тарилгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ шадамаар материально-техническэ база хүсэд бэлэдхээ гэхэдэ һэжэггүй.

Байгша оной мартын 20-ой мэдээгээр Закаменай аймаг хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгын түсэбүүдые плугаар—115 процент, сеялкаар—128 процент, бор огтоор—170 процент дүүргэһэн байха юм. Иволгын аймаг плуг заһабарилха түсэбөө—104,1 процент, сеялкэ заһабарилха түсэбөө—125 процент, борной заһабарилха түсэбөө—140 процент дүүргээ. Тэрэшэлэн Курумканай колхозууд хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдые заһабарилха түсэбүүдээ нилээдгүй үлүүлэн дүүргэһэн байна.

Һүүлэй үедэ Заиграйн, Хориин, Прибайкальска ба бусад аймагуудай колхозууд тарилгада бэлэдхэлые яһала шангадхажа шадаба.

Гашейн МТС-эй коллективэй үүсхэлээр трактор машинануудай заһабарилгые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө Бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөн эршэтэйгээр дэлгэрээ. Тэрэнэй ашаар, түрүү МТС-үүдэй заһабарилагшадай үйлэдбэриин бүтээсэ болон шанар нилээдгүй дээшэлһэн байха юм. Бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөө үүсхэгшэ—Гашейн МТС-эй коллектив трактор машинануудай заһабарилгые СССР-эй Верховно Соведтэ һунгалтануудые хэхэ үдэр—байгша оной февралиин 10-да бүринүһэн дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүсэд хүрөө.

Энэ оной мартын 25-ай мэдээгээр республикын 14 МТС трактор болон хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые хүсэд дүүргэһэн байба. Тэдэнэй дунда Тарбагатайн, Саянтын, Хэжэнгын, Иволгын ба бусад МТС-үүд бии. Тэрэшэлэн олонхи МТС-үүд хабарай тарилга болон эртын пар хахалалгын үедэ бардам хүрэхэ горючи болон түрхихэ тоһо, мүн газогенераторна тракторнуудай түлишэ бэлэдхэһэн байна. МТС-үүдэй шэрэһэн горючи болон түрхихэ тоһоной хэмжээе нёдондоной эдыхирэтэй сасуулхада 3 дахинһаа дээшэ ехэ байха юм. Трактор машинануудай заһабарилгын шанарые шалгахада яһала һайн байна.

Олонхи МТС-үүдэй трактор машинануудай заһабарилгые амжалтатайгаар дүүргэжэ байһан ябадал хадаа имагтал парти ба правительствын манай республикада угаа ехэ оролдолго гаргаһанай аша үрэ мүн. Гүрэн болбол заһабарилгада хэрэглэгдэхэ запасной хэрэгсэл болон элдэб деталинуудые манай республикада элбэгээр үгэжэ, тон ехэ туһаламжа үзүүлбэ. Мүн тарилгын ба пар хахалалгын үедэ хүсэд хүрэхэ горючи үгэһэн байна.

Тиигэбэшье, парти ба правительствын манай республикада олгоһон энэ ехэ арга боломжые зарим МТС болон колхозууд дүүрэн хэрэглэжэ шадангүй, тарилгада бэлэдхэлые угаа ехээр унжагайруулжа байнхай. Мухаршэбэрэй, Кударын, Баргажанай аймагууд полевой хүдэлмэридэ илангаяа хангалтагүйгөөр бэлэдхэжэ байха юм. Эдэ аймагуудай зарим колхозууд аяар мүнөө хүртэр хүдөө ажалай машина зэмсэгүүд болон хэмүүт тоногуудай заһабарилгые дүүргээгүй задагай зайдан һууһаар. Шалгалтын дүнгүүд дээрэһээ харахада, дээрэхи аймагуудай олонхи колхозууд машина зэмсэгүүдэй заһабарилгые муу шанартайгаар үнгэргэжэ горьтойхон дутуунуудтай байба. Гадна, эндэхи зарим колхозууд хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ хэрэглэхэ бүдүүн тэжээл бэлэдхээгүй байха юм.

Дээрэ дурсагдагша аймагуудай мори унаануудые аяар мүнөө хүртэр амаралтада гаргагдажа, һайн тэжээл ба харууһан дээрэ табигдаадүй байһаар. Полевой хүдэлмэриин эхилхэһээ һара урид мори унаае хүдэлмэриһөө сүлөөлжэ амаралтада табиха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй „1946 ондо хүдөө ажалые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб тухай“ тогтоол соо хэлэгдэһэн байна. Теэд, тус тогтоолой энэ пунктые гансашье дээрэхи аймагууд бэшэ, мүн бусад олон аймагууд хангалтагүйгөөр бэелүүлжэ байха юм.

Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн болон бусад аймагуудай олонхи колхозуудаар мори унаа ээн бусаар хандаха ябадал аяар мүнөө болтор усадхагдаадүй байһаар. Тиимэдэ хүдэлмэришэ мори-дой хүсэ шадал бага байха юм.

Тарилгада хэрэглэгдэхэ үрһые сэбэрлэжэ, кондиционно эрхим шанартай болгохо ябадал колхозууд эгээл шухала зорилго болоно. Гэбэшье, зарим аймагууд үрһэ сэбэрлэхэ ба тэрэнэй шанарые шалгуулха шанга хэмжээнүүдые абаагүй байха юм. Бичурын аймаг хаагаад байһан үрһэнэйнгөө оройдоо 81 процентые сэбэрлэһэн байна. Хориин, Хэжэнгын, Ториин аймагууд таряа сэбэрлэхэ ябадалые болошогүй ехээр унжагайруулжа байнхай.

Гадна, зарим аймагуудай үрһэн кондиционно бэшэ муу шанартай байха юм Закаменай, Байкало-Кударын, Яруунын аймагуудай зарим колхозуудай хааһан үрһэн кондиционно бэшэ байба. Кондиционно бэшэ үрһые һэгэхэ арга олгогдоһоншье һаань, энэ хүдэлмэриие олонхи колхозууд һаад һамшаггүйгөөр ябуулжа шадаагүй байха юм.

Заиграйн аймагай Ново-Брянск, Курбын, Зэдын аймагай Үшөөтэйн, Баргажанай аймагай Куйтунска, Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн, Бичурын аймагай Окино-Ключевскэ МТС-үүд трактор машинануудай заһабарилгые мүнөө хүртэр нобшоруулжа, бүхы республикаяа гэдэргэнь татаһаар.

Окино-Ключевскэ, Ехэ-Куналейн, Үшөөтэйн МТС-үүд горючи, түрхихэ тоһо зөөлгэ болон газогенераторна тракторай түлишые хүсэд бэлэдхэжэ шадаадүй байха юм.

Зарим МТС-үүд мэргэжэлтэй кадрнуудые хүсэд хэрэглэжэ шадаагүй ба тэдэнэрые байра байдал болон бусад шухала хэрэгсэлнүүдээр хангаагүй байна. Улаан Армиһаа табигдаад, республикадаа бусажа ерэһэн 800 гаран мэргэжэлтэй кадрнууд зүбөөр хэрэглэгдээгүй байһаар. Кяхтын, Тимлюйскэ, Ехэ-Куналейн машинно-тракторна станцинууд Улаан Армиһаа табигдажа ерэһэн тракторист, комбайнер болон бусад мэргэжэлтэдые шухала хэрэгсэлнүүдээр хангаагүй байна. Гадна, эдэ МТС-үүд трактористнуудай абалиие хаһа соонь үгэхэ тушаа һаналаа табидаггүй байха юм. Эдэ МТС-үүд кадрнуудта хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээ ехэхэн хохидолдо орохоор ба орожошье байна.

Тарилгын урда тээ газар уһалха тушаа аймаг, колхоз бүхэнөөр үгэ хүүр гарадаг болобошье, хэрэг дээрээ болоходо юушье хэгдээгүй шахуу байха юм. Хабарай һайрамаар газар уһалха хаһын оробошье, энэ хүдэлмэриие олонхи аймагууд үнгэргөөдүй байһаар. Гансал Иволгын колхозууд һайрамаар 780 гектар уһалаа. Мүн Заиграйн зарим колхозууд энэ хүдэлмэриие эхилһэн байна. Ондоо ямаршье аймагта хабарай үеын уһалууриин хүдэлмэри эхилэгдээгүй байха юм.

Республикын колхозуудай хахадһаань олонхид ба 25-һаа дээшэ машинно-тракторна станцинуудай хабарай тарилгада бэлэдхэлые хэрзэргээр үнгэргэһыень шалгажа, тушаан абалга болоһон байна. Шалгалта дээрэ элирүүлэгдэһэн дутуунуудые тэрэ дороо усадхагдаха хэмжээнүүд абтана. Мүнөө колхоз болон МТС-үүдэй тарилгада бэлэдхэлэй шалгалта үргэлжэлүүлэгдэһээр.

Аймагуудтахи газартаряалангай орган, колхоз, МТС-үүдэй мүнөө үеын гол зорилго хадаа хабарай тарилгада бэлэдхэлэй бүхы дутуунуудые ... һээр усадхажа, полевой хүдэл... газарай гэдэмсээр эхилхэ ябадал ... но. Мүнөө жэлдэ үндэр үргэса ху... ха дүүрэн арга боломжо манайда ... байна. Нэгэдэхеэр—парти ба пр... тельство манай республикада уга... туһаламжа үзүүлжэ, 100 гусенича трактор, 80 тракторна сеялкэ, 65 ... торна плуг, 50 культиватор, 225 ... рин сеялкэ, 100 морин культив... үгэһэн байха юм. Тэрэшэлэн ... болбол манай республикада ... ссуда, 3.000-һаа дээшэ тонно ... трит (тэжээл) үгэжэ айхабтар ехэ ... хүргэбэ.

Хоёрдохеор—Улаан Армиин ... табигдажа ерэһэн баллиг дурша... тракторист, комбайнер болон мэргэ... тэй колхозниигууд колхоз болон МТС... дэй хүдэлмэришэ хүсые хэдэн ... нэмээһэн байна.

Гурбадахяар—шиигтэй намар ба ... ба урин дулаан хабар боложо саһ... жэгдээр хайлаһан ябадал газарай ... нэнэй шиг нойтые зээшэлүүлхэ ... һаниинь лабтай. Мүнөө боложо ба... игаабари үлэрнүүдые дүүрэн харг... һайрамай уһаар газар уһалха ху... риин түрүүшын алхам болохо ба...

Республикын колхозууд апре... 10-һаа эхилжэ тарилгын урда ... газарай элдүүрилгэдэ түүбэрилэн ... хоор хараална. Мүн апрелиин 15... бүхы аймагууд тарилгын урда ... э дүүрилгые жэгдэрэн эхилхэ ба...

Саашань нүхэр **Дубровский** „... ондо хүдөө ажахые хүгжөөхэ гүр... түсэб тухай“ ССР Союзай Мини... нүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центр... на Комитедэй тогтоолой эрилтые б... республикын колхоз болон МТС-үү... хабарай полевой хүдэлмэриие агро... ническэ эрхим шанартайгаар үнгэ... жэ, Сталинскэ дүрбэдэхи табан... эхин—1946 ондо үндэр баян үр... хуряажа, гүрэндөө хүдөө ажалай ... дуктнуудые элбэгээр үгэхэ, өөрын... хэм үрһэ байгуулха, ажалта үдэр... талха таряа хубааха ябадал хан... байһаниинь батаар найдуулба.

—„1946—1950 онуудта хүдөө ... хын гол зорилго болбол газартаряа... гай болбосон аргануудые ехэхэн ... шэлүүлһэн ба түрүү агрономи... заукын түйлалтануудые үргэнөөр ... эһэнэй үндэһэн дээрэ ургасые ... хэмжээгээр дээшэлүүлхэ ба хүдөө а... хын продуктнуудай валова суглуу... ехэ болгохо ябадал болоно, ... түлөө бүхы колхозууд ба совхо... бобово (илангаяа клевер ба ... ба олон жэлэй залаата үбһэ ногоо... дые холин тариха ябадалые үргэ... хэрэглэһэн, үбһэ ногоо тарилга... севооборотуудые һэргээн болохо... гэрээндэ орохо ябадал дүүргэхэ, ... баһа саг соонь хахалһан ба һа... эдүүрилһэн пар дээрэ тарилга ... ябадал хатгаха“ гэжэ „1946—... онуудта СССР-эй арадай ажахые ... гээн бодхоохо ба хүг... табанжэлэй түсэб тухай“ хуули соо ... шэгдэһэн байна. Энэ хадаа үргэ... дээшэлүүлхэ хэрэгтэ тон ехэ үд... нартай байһаниинь мэдээжэ. Тиим... манай республикын колхозууд поле... бүхы хүдэлмэринүүдые эгээл тон... үнгэргэжэ Сталинска Дүрбэдэхи ... банжэлэй түсэбые дүүргэхэ бата ... үндэһэ һуурииe эгээл мүнөө—1... ондо табиха байна.

Колхоз, МТС, бригада, звено б... нэй ажалые зүбөөр эмхидхэжэ, ... вой хүдэлмэриин үедэ амяар ам... хүдэлмэрилхэ ябадал үргэнөөр ... рүүлхэ шухала. 1946 оной хаб... тарилгын үеэ социалистическэ мүр... сөөн урдынхиһаа улам эршэтэй... дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой. Колхозу... правлени болон МТС-үүдэй дирек... партийна организацинууд болбол ... торна ба таряан-ажалай бригада... дай дундахи социалистическэ мүр... бодотоор хүтэлбэрилэн, хүн бүхэ... үйлэдбэриин даалгабаринуудые ... гүүлхын түлөө үдэр бүри орол... байна. Полевой хүдэлмэриин түр... шүүлэй дүршэлые бүгэдын дунда ... тэрүүлхэ, мүрысөөндэ илагшадые ... машуулха ябадал хаа-хаанагүй бол... лэгдэхэ зэргэтэй.

Республикын газартаряалангай ... тэлбэрилэгшэд болон агрономууд, ... шалан колхоз ба МТС-үүд хабар... лгые хаһа соонь, һайн бэлэдхэлтэй ... үнтажа, полевой бүхы хүдэлмэринүү... богони болзор соонь, эрхим шанар... гаар үнгэргэхэ байһаниинь һэжэггүй...

...ЙН УРДА ТЭЭХИ МҮРЫСӨӨН

Фронтовигууд

...ронэо хамгаалгын агууехэ ...лдагдаад нүхэд Шитиков, ...ба Волков гэгшэд Улаан Арми...хэа өөрынгөө түрэл нютаг, ...рлэнэртээ „Свободный путь“ ...анай ажал эрхилдэг колхоздо ...рэ hэн. Энэ колхоз болбол ...айн эрье дээрэ тон гое ...эрта Горячинска сельсоведэй ...эжэ тосхон дээрэ hууржаhан ...бодный путь“ колхоз хадаа ...ажалые гол түлэб эрхилдэг

...рбан нүхэд эдир бага на...шо загаhанай ажал эрхилжэ ...долгин соо үндын хүгжэhэн ...олон юумэ бэшэhэнэйшье

...Улаан Армиhаа бусажа ерэhэн...шо өөрынгөө түрэл колхозой ...лмэрине тодорхойлон хаража, ...рнуудыень элирүүлхэ хэрэгтэ ...анхаралые табяа. Нэн ...тус колхоз болбол загаhа ба...лгата түсэбые дүүргэдэггүй ...ь тэдэнэртэ элеэр харагдаhан ...нүхэдүүд хэдэн жэл соо ...най үдэрнүүдые үнгэргэhэн ...гэр бүлэдөө ерэжэ амарха ...баhан аад, энэ амаралтаhаа ...ерэhэн дороо колхозойнгоо ...дэ орохон байнад.

...хозой эрэгтэй эмэгтэй колхоз...болбол большевистскэ партиин ...гүүд, сэрэг дайнай үедэ байл...дээрэ өөрынгөө шадабарине ...эдэ колхознигуудые бул...ьюусалгата хүдэлмэридэ оруу...р Шитиков гэгшые ерэhэнэйнь ...колхозойнгоо түрүүлэгшэ бол...аан, нүхэр Рупышевые зага...бригадын бригадираар ба ...ов гэгшые тэрээнэй туhалаг...ааhон юм.

...Шитиков гэгшэ колхозой хү...тушаан абаhан үдэрhөө хойшо ...жахые hайжаруулха, колхоз...дунда ажалай жаяг заршамые ...э ба загаhа барилгын хүдэл...социалистическэ мүрысөөн ...лгэрүүлхэ хүдэлмэрине эрид ...буулжа эхилhэн юм. Энээнэй ...Свободный путь“ колхоз болбол ...саг соо гээгдэлhээ гаража ...ажаүйлэдбэриин түрүү кол...ргэдэ гараhан байна.

Тус колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд шадабаритай хүтэлбэрилэгшэд—фронтовигуудай хүтэлбэри доро 1946 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые мартын 16-ай үдэр 270 процент дүүргэhэн гэхэ гү, гүрэндөө 1800 пүүд загаhа түсэбэйнгөө дээдэ тээ тушааhан байна. Энэ колхоз дээрэ загаhа барилгын хүдэлмэридэ бүхы губшуурнууд ба зэр зэмсэгүүд элсүүлэгдэнхэй. Колхознигуудай дунда ажалай заршам дээдэ хэмжээндэ табигдаhан ба тэдэнэрэй ажабайдалые hайжаруулха хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаад бэелүүлэгдэжэ байна.

Мүн тэрэшэлэн, колхозой хамhабариин ажахы, малажал энээнэй урда тээ муу байдалда байhан юм. Тиин мүнөө үедэ тус колхозой колхознигууд малажалайнгаа байдалые hайжаруулан тэжээлэй базые зүбөөр эмхидхээ. Мүнөө энэ колхоз хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ унаа мори, зэр зэмсэг ба үрhэ-хүрэнгые бэлэдхэхэ хүдэлмэрине дүүргэжэ байнад.

Нүхэд Рупышев ба Волков гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг загаhашадай бригада колхоз соогоо түрүү hуури эзэлнэ. Энэ бригада 1946 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые мартын 16-ай байдалаар 332,2 процент дүүргэжэ, гүрэндөө 1254 пүүд загаhа түсэбэйнгөө дээдэ тээ тушаагаа. Энэ бригадын членүүд колхозой ажал хүдэлмэридэ үнэн сэхээр оролдожо, загаhабарилгын зэр зэмсэгүүдые өөhэдынгөө хүсөөр заhадаг ба тэдэниие гамтайгаар абажа ябадаг байна.

Нүхэд Шитиков, Рупышев ба Волков гэгшэд hайрхуу дээгүүр зан гаргадаг хүнүүд бэшэ, харин тон лэ даруу зантай хүнүүд юм. Иимэ простой ба даруу зантай хүтэлбэрилэгшэд байhан туладаа эрэгтэй эмэгтэй колхознигуудай дунда хүндэтэй хүтэлбэрилэгшын зэргые оложо, бүгэдын магтаалда ородог байнад.

Мүнөө тус колхозой бүхы колхознигууд болбол дүрбэдэхи Сталинска табанжэлэй гүсэб соо хараалагдаhан хэмжээ-ябуулганууды бэелүүлжэ, Эхэ орондоо ба республикынгаа ажалша арадта эрхим шанартай загаhа улам ехээр үгэхын түлөө тэмсэжэ байнад.

С. ШУЛУНОВ,
ВКП(б)-гэй обкомой загаhанай ажаүйлэдбэриин таhагай инструктор.

Уранзохёолшо Вениамин Александрович Каверин. «Хоёр капитан» гэжэ романай түлөө энээндэ хоёрдохи зэргын Сталинска шан үгтэhэн байна.

В. Федосеевэй фото. (ТАСС-эй фотохронико).

УЛААНТУГТА ЗАВОД

1946 оной нэгэдэхи кварталай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр Байкалрыбтрестдэ хабаатай бүхы предприятинуудай дунда Горячинскын загаhанай заводой коллектив жэшээтэ hайн амжалта туйлажа, түрүү hуури эзэлбэ.

Горячинскын загаhанай завод болбол 1946 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые мартын 1-дэ 137,2 процент дүүргэhэн ба февраль hарада түсэбөө 178,4 процент дүүргэжэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гай обкомой дамжуулгын Улаан туг абаха болобо.

Тус загаhанай заводой директор И. Кушеев, партийна организациин секретарь нүхэр Бардамова ба профсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Таланов гэгшэд загаhа барилгын хүдэлмэрщие коллективэйнгээ дунда жэшээтэ hайнаар табиhанайгаа ашаар социалистическэ мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлжэ шадаба гээшэ.

Мүн тэрэшэлэн БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол өөрынгөө тогтоол соо Яруунын загаhанай завод (директорынь нүхэр Баньщиков) февраль hарада загаhа барилгын түсэбые 156,2 процент дүүргэжэ, hайн амжалта туйлаа гэжэ тэмдэглэбэ.

Кабанскын загаhанай завод юундэ гээгдэнэб?

Байгалай госрыбтрестын заводуудай дунда Кабанскын загаhанай завод мэдээжэ hуури эзэлжэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ загаhа барилгын уялгата түсэбые хододоо дүүргэдэг ба үлүүлэн дүүргэдэг байhан юм. Тэрэ үедэ энэ завод дээрэ ажалай бүтээсэ, эмхидхэл, финансын байдал, ажалай заршам hайнаар табигдаhан дээрэhээ иимэ шалгарма амжалтануудые туйладаг байhаниинь эли.

Советскэ арадай, алдарта Улаан Армиин түүхэтэ илалтые туйлажа, Эхэ оронойнгоо энхэ амгалан байдалые эхилhэн сагhаа хойшо энэ заводой коллектив, үшөө hайнаар хүдэлмэрилхэ уялгатай байгаа.

Арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталин ажалшан арадта хандаhан өөрынгөө хандалта соо: «Эсэгэ ороной агууехэ дайн манай түгэс илалтаар дүүрөө. Энхэ амгалан ажабайдалай саг эхилээ»—гэжэ хэлэхэ зуураа, бүхы арадые Эхэ оронойнгоо ажахые саашадань хүгжөөхэ ба ажалшан арадай ажабайдалые hайжаруулгада уряалhан байна.

Гэбэшье, Кабанскын загаhанай заводой хүтэлбэрилэгшэд бүхы коллективэйнгээ дунда социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, партии ба правительствын хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ заводойнгоо коллективые элсүүлжэ шадаагүй байна. Тэрээн дээрэhээ, тус завод болбол 1945 ондо загаhа барилгын уялгата түсэбые дүүргээгүйhээ гадна 900 мянган түхэригэй үлүү гаргаша хэhэн байна.

ВКП(б)-гэй обкомой бюро дээрэ Кабанскын загаhанай заводой хүтэлбэрилэгшэдэй хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые тодорхойлон эли тодо заабаринууд үгтэhэн байгаа. Тиин тус заводой хүтэлбэрилэгшэд, партийна, комсомольско организацинууд болбол гүрэнэй уялгата түсэбые дүүргэхэ тухай эрид шууд хэмжээ абаагүй байhаниинь мүнөө тодорхойлогдоно.

ВКП(б)-гэй обкомой бюро болбол өөрынгөө тогтоол соо тус загаhанай заводой бүтээхэ ажал хүдэлмэриин программые хэдэн дахин тодорхойлжо, гүрэнэй уялгата түсэбые дүүргэхэ тухай бүхы арга-боломжонуудые олгоhон байна, гэбэшье тус заводой хүтэлбэрилэгшэд энээниие бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаагүй дээрэhээ энэ жэлэй 1-дэхи кварталай түсэбые дүүргээгүй байна.

Кабанскын загаhанай завод уялгата түсэбөө юундэ дүүргээгүйб, ямар ушарhаа иимэ муугаар хүдэлмэрилнэб? Заводой загаhа барилгын арга-боломжонь дуухашоо гээшэ гү, али зэр зэмсэгүүд, губшуурнууд, дүршэлтэ загаhашад дутана гү гэжэ асуултай болоно.

Тиин хэрэг энээндэ бэшэ, харин тус заводой хүтэлбэрилэгшэд, партийна организациин секретарь нүхэр Холтуев ба загаhанай ажал эрхилдэг колхозуудай түрүүлэгшэнэр загаhашадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаггүй, ажалай эмхидхэл, заршам hайжаруулхын түлөө тэмсэдэггүй, загаhашадай урда бодото зорилгонуудые табидаггүй байхаhаа гадна тэдэнэрэй хүдэлмэриин участогууд дээгүүр ябажа хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэггүй байhан дээрэhээ шалтагаална.

Хэрбээ тус загаhанай заводой хүтэлбэрилэгшэд загаhашадай бригадые зүбөөр эмхидхэн, загаhа элбэгтэй участогуудые бэдэржэ, бүхы губшуур зэмсэгүүдээ дүүрэн хэрэглэжэ шадаад байгаа hаа уялгата түсэбөө саг хаhа соонь дүүргэхэ байhаниинь мэдээжэ. Тиихэтэй хамта энэ заводой хүтэлбэрилэгшэд загаhабарилгын юрын дүршэлнүүдые хэрэглэдэггүй ба түрүүшүүлэй эрхим ажалые бүгэдын шадабари болгохын түлөө тэмсэдэггүй байнад.

Мүн тэрэшэлэн энэ завод дээрэ загаhашад бариhан загаhаяа заводтоо хүсэд тушаанагүй, өөhэдынгөө дуратай газарта абаашажа худалдажа үрижэ байдаг. Жэшээлхэдэ, энэ оной нэгэдэхи квартал соо бүхы загаhашад өөрынгөө заводто оройдоо 200 центнер загаhа тушаагаа. Тиихэтэй хамта, тус аймагhаа Улан-Үдын рынок дээрэ 7.986 килограмм загаhан асаргажа худалдагдаhан байна. Энэ хадаа гансахан лэ базарай комитедэй бүридхэлдэ ороhон тоое харуулна. Тиин бүридхэлгүйгөөр, түмэрзамай станцинууд, Иркутск ба Чита городууд дээгүүр Кабанскын аймагhаа хэды ехэ тоогой загаhан худалдагдаhаниинь мэдээжэ.

Эсэстэ тус заводой хүтэлбэрилэгшэд болбол загаhашадай ажабайдалые hайжаруулха ябадалда анхаралаа тон багаар табина. Эгээл иимэнүүд дутуу дундануудые усадхажа шадаагүй дээрэhээ Кабанскын загаhанай завод болбол hүүлэй үедэ яяр муугаар хүдэлмэрилжэ байна.

Мүнөө тус заводой хүтэлбэрилэгшэд, партийна, комсомольско, профсоюзна организацинууд ба загаhанай ажал эрхилдэг колхозуудай түрүүлэгшэнэр болбол өөhэдынгөө хүдэлмэри дээрэ эрид хубилалта хэжэ, парти ба правительствын хэмжээ-ябуулгануудые болон арадай үргэн эрилтые хангахын түлөө тэмсэхэ уялгатай.

П. ГЕРАСИМОВ,
ВКП(б)-гэй обкомой загаhанай ажаүйлэдбэриин таhагые даагшын орлогшо.

Агитационно хүдэлмэри хэнэгүй

...анай бүхы ороной ажалшан ...эй арадай ажахые hэргээн ...ба хүгжөөхэ табанжэлэй түсэб ...эй Вознесенскиин элидхалые ...эй Верховно Соведэй Сессиин документнүүдые гүнзэгыгөөр ...байна.

...ые Улан-Үдын кондитерска ...коллектив СССР-эй Верховно ...Сессиин документнүүдые шу...лмэри ябуулнагүй. Энэ фабри...ктив өөрынгөө дэргэдэ партор...гүй, республикын эдеэ хоолой ...ствын дэргэдэхи парторганиза...гэмэл байна. Теэд, энэ фабри...лмэришэдэй ба албахаагшадай ...ховно Соведэй Сессиин эхилhэн ...шо мүнөө үдэр хүртэр агита...ойлгуулламжын хүдэлмэри нэгэ...эргэгдөөгүй байна.

...эй хамта, тус фабрикын хүдэл...коллектив болбол февраль ...лгата түсэбөө дүүргээгүй бай...СССР-эй Верховно Соведэй Сес...элдэ зорюулагдаhан социа...мүрысөөндэ оролсожо, март ...hайнаар хүдэлмэрилжэ, түсэбөө ...рент гүйсэдхэhэн байха юм.

...эрхим стахановецууд ажалай ...талаар hайн амжалтануудые ...гшээлхэдэ, Эсэгэ оронойдайнай ...7 орденто ба медальта нүхэр ...Васильевич Кириллов гэгшын ...эг бригада hарынгаа даалга...50 процент дүүргэhэн ба Сес...элэй Сталинска вахтада жаг...ойэй турша соо үдэр бүриин ...300 процент гүйсэдхэзэн

...рикын эрхим стахановецууд ...бүтээсын эрхим амжалтануудые ...хүдэлмэри дээрээ урда урдынхи...амжалтануудые гаргаа гэбэшье, ...дашарамдуулан туйлаhан ам...нь улам саашадань бэхи...агитационно хүдэлмэрине пар...профсоюзна, комсомольско органи...зүгhөө толгойлдоггүй байханиинь

...най Министерствын дэргэдэхи ...организаци болбол тус фабри...ктивэй дунда «Үргэн хэрэглэ...hэрэ болон эдеэ хоолой зүйлнүү...буулхын түлөө» нютагай ажа...ынэй уряалhан хандалтые мү...хүртэр зүбшэн хэлсээгүй бай...hөөн дээрэ эдеэ хоолой Ми...хамаатай заводуудай ба ком...хүдэлмэринүүдые тодорхойл...дундануудыень элирүүлhэн ба ...ршлонуудыень зааhаниинь

...шэлэн тус фабрикын дирек...Киреев гэгшэ фабрикын кол...дунда үйлэдбэриин hуралсалые ...нээдэ табижа шадаагүй. Тиихэ...эдэ дүршэлтэ хүдэлмэришэд ...дутуу байна. Үнгэрhэн ...гдэhэн hуралсалда хэдэн ...хүдэлмэришэдые хабаадуулжа, тэ...дүршэлые дээшэлүүлээ.

Мүнөө тэрэ hуралсалынь таhалдаа. Ушарынь хадаа, нүхэр Киреев энэ шухала хэмжээ-ябуулгада харюусалгагүйгөөр хандана. «Эрхим дүй дүршэлтэй мастернууд ба хүдэлмэришэдые бэлэдхэлгэдэ хараалагдаhан мүнгэн зөөри ба таарамжатай байра байдал хэрэгтэй юм»—гэжэ фабрикын директор нүхэр Киреев hууха юм.

Теэд, шалтагаан энээндэ байна гү, гэжэ нүхэр Киреевhээ асуултай болоно. Манай республикын бүхы предприятинууд дээгүүр үйлэдбэриhөө таhаралтагүй hуралсалнууд эмхидхэгдэжэ ямаршье гарзагүйгөөр хүдэлмэришэдэй дүй дүршэлые дээшэлүүлдэг методые кондитерска фабрикын хүтэлбэрилэгшэдтэ тодорхойлhоной хэрэггүй. Харин энэ фабрикын хүтэлбэрилэгшэд дүршэлтэ кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар бодото хүдэлмэринүүдые ябуулаагүй гэжэ сэхэ хэлэхэдэ болоно.

Кондитерска фабрикын профсоюзна комитедэй хүдэлмэрине абажа үзэбэл, эндэ 1946 он соо нэгэшье суглаан үнгэргэгдөөгүй байха юм. Профсоюзна комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Кожевникова гэгшэ хүдэлмэришэдэй ба фабрикынгаа байдалые мэдэхэhээ гадна, харин хэдэн члентэй байhанаа мэдэхэгүй, ямаршье ниитын хүдэлмэри ябуулдаггүй байна. Энээнhээ болоожо профсоюзайнь членүүд хэды саг соо членскэ түлбэреэ түлөөгүй байха юм.

Энэ фабрика эмхидхэгдэhэнhээ хойшо нилээд үни болоо. Мүнөө үедэ hара соо 45.000 түхэригэй продукци—конфетэ ба пряник—үйлэдбэрилэн гаргаhан байна. Тиин энэ үдэрэй байдалаар фабрикын цехүүд түхеэрэлгэ муутай, ариг сэбэрэй талааршье абажа үзэбэл, хэлэшэгүй муу байдалтай байна. Ушарынь хадаа фабрикын байhан гэр таарамжагүй, багз юм. Энэ талаар үнгэрэгшэ жэлhээ эхилэн хэдэ хэдэн бодото хэмжээ-ябуулгануудые хараалhан болобошье тэрэ хэмжээ-ябуулганууд мүнөөдэр хүртэр бэелүүлэгдээгүй байна. Иимэ дээрэhээ эдеэ хоолой Министерствын хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болон министр нүхэр Жаркой гэгшэ, тус фабрикада таарамжатай арга байдал олгохо уялгатай.

Манай фабрика 1946 оной нэгэдэхи кварталай түсэбые дүүргэжэ шадаагүй. Ушарынь январь ба февраль hарада элдэб түүхэй эд дутуутай байhан дээрэhээ уялгата түсэбөө дүүргээгүй юм. Март hарада түсэбөө нилээд горьтойгоор үлүүлэн дүүргэhэн байнабди. Тиин манай хүдэлмэридэ эдеэ-хоолой Министерствын ба парторганизациин зүгhөө бодото туhаламжануудые багаар үзүүлнэ,—гэжэ фабрикын директор нүхэр Киреев мэдүүлнэ.

Иимэ дээрэhээ эдеэ хоолой Министерствын дэргэдэхи парторганизаци болбол hаяын үдэрнүүдтэ кондитерска фабрикын бүхы коллективэй дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэрине дээдэ хэмжээдэ табиха уялгатай. Мүн тэрэшэлэн энэ hарада туйлаhан ажалай бүтээсын эрхим амжалтануудые саашадань бэхижүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулха зайлашагүй шухала байна.

Ж. ЖАМБУЕВ.

Естественнэ наукын булан

ТЭНГЭРИИН ЮРЭ БУСА ГАЙХАМШАГ ҮЗЭГДЭЛНҮҮД ТУХАЙ

Ородой хуушан угай бэшэг дотор 1124 оной августын 11-дэ Наранай хиртэhэн ушарые тэмдэглэhэн байха юм. Тэрэ үеын угай бэшээшэ болбол «Нарамнай ухэжэ hалаба»—гэжэ бэшэhэн байгаа.

Хиртэжэ байhан Нарые харахадаа эртэ урда сагай хүнүүд болоод үдэрэймнай гэрэл огтолон унтаржа hалахаяа байна. Наранаймнай айхабтар ехэ аюул тохеолдобо гэжэ hанадаг байгаа. Теэдшье Наранай унтаршоо hаа, «хамаг юумэнэй эсэс» ерэхэнь мэдээжэ. Нарагүй харанхы ба хүйтэндэ ямар ажа-амидарал байжа шадахаб даа? Тиимэдэ энээн тушаа тон олон домог түүхэнүүд ба үльгэрнүүд бии болоhон байна. Тэрэ сагай харанхы балар хүнүүдэй айн hүрдэhэн ухаан дотор аймшагтай муухай hанал бодол ородог байhаниинь гайхалтай бэшэ. Тэдэнэр хадаа Нарыемнай арьяатан муухай араахы гэжэ амитан залгижа байна, хүн зониие Наранай гэрэлэй дулаан элшэhээ хоходуулхын түлөө «hүртэ муухай шомнос» аюул тохёолдуулжа байна гэхэ мэтээр hанадаг байгаа. Мүн баhа «нүгэл ехэтэ ба буруу үзэлтэ хүнүүд» өөрынгөө муу муухай ябадалаар хүн зоной тархи дээрэ тэнгэриин уур хилэн буулгажа байна гэжэ hанаха ябадалнууд баhа олон байhан юм.

Байгаали дэлхэйн нэгэн янза ба дадал болоhон үзэгдэлнүүдэй дунда мүнөөшье үеын зарим хүнүүдые айлган hүрдүүлжэ болошо юрэ-бусын hонин үзэгдэлнүүд ушардаг байна. Иимэ юрэ-буса үзэгдэлнүүд болбол элирүүлэн тодолжо болошогүй нюуса далдын хүсэнhөө болоно гэжэ ушар мэдэхэгүй хүнүүд hанадаг байха юм.

Тиибэшье дэлхэй дээрэ тиимэ нюуса далда юумэн гэжэ байдаггүй байна. Хамаг юумэн өөрынгөө шалтагаан нүхэсэлэй ёhоор гаража байдаг юм. Эдэ шалтагаанууд ба журам нүхэсэлнүүд болбол дэлхэйн байгаалиин закон гэжэ нэрлэгдэнэ.

Хүн болбол дэлхэйн байгаалиин эдэ жама ёhонуудые эдэ законуудые мэдэн абажа, дэлхэйн байгаалиин али бүхы үзэгдэлнүүдэй удхашанарые хэлбэлэн шадаха юм гэжэ эрдэм ухаанай хүгжэлтын бүхы түүхэ тодолhон байна.

hара Наранай хиртэлгэн, газар дээрэ тэнгэриин зада шулуунуудай унаха ба hүниин харанхы тэнгэридэ галта бүмбэгэнүүд бии болохо гэхэ мэтэ тэнгэридэ үзэгдэдэг бусад юрэ-бусын гайхамшаг үзэгдэлнүүд болбол урда сагта нюуса далдын үг гарбалтай юм гэжэ hанагдадаг байhан болбошье, харин мүнөө үедэ наукаар элирүүлэн тодологдоhон байха юм. Эдэ үзэгдэлнүүдэй ушар шалтагаан ба журам законуудые тон нариинаар оложо гаргаhан байна.

Жэшээлхэдэ, 1936 оной июлиин 19-дэ ба 1941 оной сентябриин 21-дэ манай Советскэ Союз дотор Наран хиртэhэн байгаа. Эрдэмтэд болбол эдэ ушарнуудые болохоhоонь холо түрүүн мэдэhэн байна. Энэ Наранай хиртэлгэнүүд хаана хэзээ, ямараар болохыень тон нариинаар урилшалан мэдэжэ байhан юм. Хэды час, хэды минута ба секундада Наран хиртэжэ эхилээд, хэды шэнээн хиртэжэ, хэдыдэ дүүрэхэб гэжэ олон жэлэй урда олоhон байгаа. Советскэ хэблэл ба радио болбол энэ болохоео байhан юумэн тухай арад зондо түргэнөөр соносхожо байhан юм.

Энэ юрэ-бусын үзэгдэлнүүд тухай яажа уридшалан хэлэжэ болоноб? Газарhаа айхабтар холо оёоргүй юртэмсын нэгэн хубида, огторгой, тэнгэридэ болохоёо байhан юумэн манай эрдэмтэдтэ хаанаhаа мэдэгдэнэб?—гэбэл дэлхэй дээрэ болоожо байгаа бүхы юумэнүүд өөрынгөө ёhо законоор ябажа байдаг тула тэрээниие уридшалан мэдэжэ болохо байна.

Дэлхэйн байгаалиин үзэгдэлнүүдые ухаан бодолоо табин ажаглан хаража байhан хүнүүд 2500 жэлэй урда hара Наранай хиртэлгын ёhотой шалтагаанине мэдэhэн байха юм. Тэдэнэр хадаа хиртэжэ байхадаа hара Наран өөрөө яанашьегүй, гэжэ тодолhон байна. Наран болбол юрынгөө түримаар гэрэлтэн туяаран байhан аад, гансал нэгэ хэды саг соо наагуурынь hара ерэжэ халхалдаг байна гэжэ тэдэнэр мэдэhэн байгаа.

hара Наран хоёр урда урдаhаа хараад байhан үедөө hарын түхэреэн дүүрэнээр сайран гэрэлтэжэ байдаг юм. Энэ хадаа бурядай хуушанай ёhоор 15-ай дүүрэн hара мүн. Арбан табанай hара болбол Наранай баруун зүгтэ орожо байхада зүүн тээhээ гаража байдаг байна. Харин hара болбол Газар Наран хоёрой хоорондо ерээд байха үедөө Газар дээрэhээ харагдахаяа болидог байна. Ушарынь хадаа энэ үедэ Наран болбол hарын мандада харагдахагүй нүгөө талыень гэрэлтүүлжэ байдаг байха юм. Энээниие забhарай hара гэжэ нэрлэдэг. Сохом энэ забhарай үдэр hара болбол Нарые халхалжа болохо байна. Энэ ушарые Наранай хиртэлгэн гэжэ нэрлэнэбди.

hарын хиртэлгэн болбол арбан табанай дүүрэн hаратай hүни болодог байна. Ушарынь хадаа манай Газарай бүмбэрсэг болбол hара Наран хоёрой хоорондуурынь орожо, Наранай гэрэлдэ сайран үзэгдэдэг hарые hүүдэрлэжэ болохо байнабшуу. Газарай hүүдэр hара дээрэ тудахадань hара хиртэбэ гэжэ бидэнэр хэлсэдэг байнабди.

Эрдэмтэд болбол Наран, hара ба Газар хоорондоо хэр холо байхатые, ямар хамжууртэйе, ямар зам харгыгаар хэр зэргэ түргэнөөр, хайшаа зүглэн ябажа байдагыень тон нягтаар тодолон олоhон байха юм. Эдэ хүдэлөөнүүдэй бүхы законуудые тодолон мэдээд байхадаа, эрдэмтэн-астрономууд болбол хэдэн мянган зуун жэлэй хойно хаана, ямар сагта, хэды зэргын hара наранай хиртэлгэн болохые тоо бодолгын хүсөөр оложо шададаг болоhон байна.

Тэрээнhээ гадна, наука болбол мүн бусад гайхамшаг үзэгдэлнүүдэй бодото үг гарбал ба шалтагаануудые элирүүлэн тодолhон байна. Жэшээлхэдэ, бидэнэр hүни бүри шахуу олон тоото мүшэнүүдэй зүргэд гэжэ унажа байхые харадаг байнабди. Мухар hүзэгтэй хүнүүд энэ үзэгдэлые хүнэй үхэлтэй холбодог байгаа. Ушарынь хадаа, хүнэй амиды ябахада огторгой тэнгэридэ тэрээнэй одон гэжэ байдаг аад, үхэхэлэнь унажа унтарна гэжэ тоолодог байhан юм.

Харин наука дотор энэ үзэгдэлые метеор гэжэ нэрлэдэг байна. Энэ хадаа «агаар» гэhэн үгэ тула агаар дотор болодог үзэгдэл мүн гэhэн удхашанартай. Заримдаа метеорнууд болбол нэгэ минута соо хэдэн зуугаараа унадаг байха юм. Жэшээнь 1933 оной октябриин 9-эй hүни аадар мүндэр орожо байhан мэтэ зуралзан унаhан мүшэд огторгой тэнгэриие бүрхөөhэн байгаа. Иимэ үзэгдэлнүүдые харахадаа харанхы хүнүүд айн hүрдэжэ «дэлхэй юртэмсын эсэс болоожо, галаб эрьехээ байна» гэжэ hанадаг байха юм. Ушарынь хадаа одо мүшэд олоороо унахадаа «дэлхэй юртэмсэ эбдэрэн hалаха юм» гэжэ урда сагhаа хойшо шажанай hургаал дотор байдаг байгаа.

Үнэндөө мүшэнэй уналган болбол одо мүшэдтэй ямаршье холбоогүй байдаг. Одо мүшэд болбол манай Наран мэтэ хайламал халуун айхабтар ехэ бүмбэрсэгүүд мүн. Зүгөөр тэдэ болбол манай газарhаа айхабтар холо байдаг юм. Жэшээлхэдэ, түргэн поезд эгээн дүтын одондо хүрэхын түлөө хэдэн арбаад миллион жэл ябаха ёhотой байна. Тиимэ холо хадаа тэдэ тон зааханаар харагдадаг байhаниинь гайхалтай бэшэ.

Манай hара Наран ба Газарые тойроод, захагүй олон тоото шулуунууд ябажа байдаг байна. Тэдэнэй зарьманиинь айхабтар түргэнөөр секундада хэдэн зуун километр хурданаар ябажа байтараа манай Газартай ушаржа, газарые тойроон байгаа агаар худар хаха зүhөн ородог байха юм. Иимэ хурданаар ерэhэн дээрэhээ агаартай дайралдахадаа хэтэ сахюур сахиhан мэтэ харшалсаллан айхабтар түргэн халажа хайлан уурал болон таража ехэнхидээ газарта хүрэдэггүй байна. Тиибэшье, хүндэ ба томо бэетэй шулуунуудынь үсөөн бэшэ газар дээрэ унадаг байна. Ехэнхидээ эдэ тэнгэриин шулуунууд далай ба ой модон соогуур унажа, олдохоёо болиин hаладаг байха юм.

Эртэ сагта хүн зон болбол энэ тэнгэриин шулуунуудые олобол hүгэдэн мүргэжэ тусхай сүмэ соо тахин үргэн мүргэл хэжэ байдаг ба үбшэн зоболонгые эдэгээхэ ябалалда ашатлан хэрэглэхэ гэжэ оролдодог байhан юм. Тиимэдэ зарим хүнүүд эдэ шулуунуудые нюдэжэ, уудаг ушарнууд али олон байгаа.

Жэл бүри газар дээрэ унадаг хэдэн мянган метеоридуудай тон үсөөниинь олдоhон байна. Бүхы дэлхэй дээрэ мүнөө үедэ 1.200-hаа дээшэ тэнгэриин шулуунууд тоологдодог.

Эрдэмтэд болбол эдэ тэнгэриин шулуунуудые тон нариинаар шэнжэлэн үзэжэ, тэдэнэй химическэ бүридэлгые тодолон тэнгэриин зүйлые газарай зүйлтэй жэшэн үзэдэг байна. Энэ шэнжэлэлгэнүүд дээрэhээ харахада, Газарай ба тэнгэриин шулуунуудай хоорондо үнэндөө ямаршье илгаагүй, харин манай эндэхи шулуунай составта ородог химическэ зүйлнүүд метеоридуудай составта байдагынь элирhэн байна. Эдэнэй ехэнхинь сахюур, түмэр, никель, вольфрам, серэ гэхэ мэтэ байдаг байна.

Энээн дээрэhээ харахада, бүхы юртэмсэ дэлхэй болбол өөрынгөө составаар нэгэн шанартай юм гэhэн материалистическэ үзэлэй гол баримтые дахин дахин гэршэлнэбшуу.

Манай эрдэмтэд болбол огторгойдо байгаа эгээ холын одо мүшэд хүртэр хэды километр байhаниие тодолон олоожо шадаhаа гадна, тэдэ одо мүшэдүүдэй бэедэ ямар химическэ зүйлнүүд байдагые мэдэдэг, тэдэнэй физическэ бүридэлыень тодолдог, тэдэнэй хэды шэнээн хүндэ ба ехыень элирхэйлэн, хэды градус халууниень тодолжо шададаг болоhон байна. Эдэ бүгэдэ болбол бүхы юртэмсэ дотор болоожо байгаа процессуудэй жама ёhые мэдэжэ абаhан дээрэhээ үнэлэhэлнэ. Эдэ бүхы процессууд болбол түмэн бодосой шэнжэтэй ба дүүрэнээр тайлбарилагдажа боломо байhаниинь мэдээжэ. Тиимэ тула дэлхэйн байгаалиин ямаршье үзэгдэл хадаа хэды гайхамшаг юрэ-буса ба далда нюусын шэнжэтэй гэмээр байбашье, үнэндөө өөрынгөө бодото шалтагаантай байдагынь мэдээжэ болоно.

В. ШИШАКОВ,
Бүхэсоюзна астрономо-геодезическэ обществын Московско таhагай эрдэмтэ секретарь.

Немецкэ сэрэгэй гол ехэ гэмтэ ябадал хэгшэдые сүүдлэхэ Нюрнбергдэхи процесс

Мартын 27-ой үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 27. (ТАСС). Трибуналай мартын 27-ой үдэшын заседани дээрэ Риббентропые үмөөрэгшэ адвокат Горн хадаа өөрынгөө үмөөрэгдэгшын хэрэгтэ хабсаруулха гэһэн документнүүдые үзүүлжэ үргэлжэлүүлбэ. Эдэ документнүүд гол түлэбтөө Гитлерэй хэлэһэн үгэнүүд, гитлеровскэ правительствын уряалнууд, меморандумууд, коммюникенүүд болоно. Забһарлалай һүүлдэ үмөөрэгшэ Горн хадаа документнүүдые үзүүлгээ союзнигуудта эсэргүү олон ба һэнгэргүй үгэнүүдые хэлэжэ үргэлжэлүүлбэ. Үмөөрэгшын өөрынгөө 51-дэхи документые үзүүлхэдэнь тэдэ хадаа Трибуналай тэсэбэрине хорото сэдьхэлээр хэрэглэнэ гэжэ түрүүлэгшэ Лоуренс зааба. Документнүүдые тэдэнэр шухалынь зэргээр булэг бүлэгөөрынь таһалжа, тэдэнэй баталха хүсые үндэһэлһэнэй һүүлдэ сүүдлүүлэгшэ Риббентропын ажал-ябуулгада сэхэ хабаатай ба эгээл шухала баримтануудые уншаха гэжэ Трибунал дурадхаба. Энээнэй орондо үмөөрэгшэ хадаа хамаг хүсөөрөө хэндэшье мэдээжэ гитлеровскэ пропагандые дабтана. Бүхы документнүүдые хаража үзэхын тулада тэдэнние Трибуналда дамжуулхыень үмөөрэгшэдэ түрүүлэгшэ дурадхана.

Үмөөрэгшэ Горн болбол үзүүлжэ байһан документнүүдэа мүнөө болтор советскэ гэмнэлтэдэ үгэгүй гэжэ советскэ гэмнэлтын түлөөлэгшэ полковник Покровский Трибуналда мэдүүлнэ. Советскэ гэмнэлтэдэ ороһон документнүүдые Трибунал хаража үзэхэ аргагүй байна. Эдэ документнүүдэй зарим хубинь хадаа союзна гүрэнүүдэй гүрэнэй ажал-ябуулагшадые, жэшээнь наһа бараһан президент Рузвельтые муухайгаар хардалга болоно. Үмөөрэлтэ хадаа документнүүдые Трибуналай протоколдо оруулха зорилготойгоор тэдэннине зорюута түрүүн уншана гээшэ ха. Протокол соо ороһон документнүүд хадаа хэблэлээр хэрэглэгдэдэг юм. Иимэ дээрэһээ үмөөрэлтын муу сэдьхэлтэйгээр хэрэглэһэн арганууд хадаа юридическэ бэшэ зорилгонуудые хүсэнэ.

Документнүүдые элирхэйлгэ болгон Трибуналай абаһаа урда тэдэнние хэблэл хэрэглэхэгүй гэһэн Трибуналай шиидхэбэрине лорд Лоуренс соносхобо.

Гэмнэлтэ хадаа документнүүдые абаагүй, харин тэдэнэй тухай тодорхой бэшэг абаа гэжэ мэдүүлээд, английскэ гэмнэлтын түлөөлэгшэ Максуэлл-Файф гэгшэ Покровскиин буруушаалгатай һаналаа нэгэдэбэ.

Гэмнэгшэдэй арсаашье, хуулаагүй, түрүүлэгшын сэхэ заабаринешье дуулаагүй шэнгеэр үмөөрэгшэ Горн шэнэ документнүүдые уншажа эхилбэ.

Бүхы документнүүдые уншажа элирүүлэнгүйгөөр, тэдэнние дүрбэн хэлэн дээрэ үзүүлхэ гэжэ үмөөрэлтые уялгалһан тусхай шиидхэбэрине Трибунал болбол өөрынгөө богонихон нюуса заседани дээрэ гаргаха баатай болобо. Үмөөрэгшэд болбол эдэ документнүүдэй баримталха хүсые юрдөөл үндэһэлхэ ёһотой.

Гэмнэгшэдэй арсаае Трибунал зүб гэжэ тоолобо. Трибунал хадаа үмөөрэгшэдэй суглуулһан 300—400 документнүүдые уншуулха ба тэдэнние тайлбарилуулхагүй, хэрбээ тэдэнние зүбшөөрэбэл процесс хадаа эхи захагүйгөөр унжагайраха байна гэжэ түрүүлэгшэ ойлгуулба. Трибунал болбол түрүүн тогтоогдоһон гуримуудые баримталхые үмөөрэгшэдые уялгалба.

Энээгээр Трибуналай үдэшын заседани дүүрэбэ.

Мартын 28-ай үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 28. (ТАСС). Трибуналай мартын 28-ай үглөөнэй заседани болбол гэмнэгдэгшэ Риббентропые үмөөрэгшэ адвокат Горнын үгэ хэлэлгээр эхилбэ.

Үмөөрэгшын өөрынгөө документнүүдэй номые бэлэдхээгүй байһан дээрэһээ тэрэнэй документнүүдэй номые хүсэд бэлэдхэтэрынь гэмнэгдэгшэ Риббентропын хэрэг тушаа гэршые асуулта хэхын түлөө Трибуналда дуудахые Трибуналай түрүүлэгшэ дурадхаба.

Риббентропын секретарь байһан Маргарита Бланк гэгшые тусхай харуултайгаар зал соо оруулна. Тогтоогдоһон тангарит үгэһэнэйнь һүүлээр адвокат Горн асуулта хэжэ эхилнэ. Гэршэ болбол Германиин гадаадын хэрэгүүдэй министерстводэ 10 гаран жэл хүдэлмэрилһэн ба хододоо шахуу гэмнэгдэгшын нюурай секретаряар хүдэлмэрилһэн байнэ.

Гэмнэгдэгшэ Риббентроп ба Гитлер хоёрой харилсаан тухай үмөөрэгшын асуудалда харюу үгэхэдөө, Риббентроп болбол Гитлерые ходо ехээр магтажа хэлэдэг байһан ба өөрынгөө абари зангаар ба ажал-ябуулгаар гүрэнэй найдабарине дүүргэхые элдэбээр оролдодог байһан юм гэжэ гэршэ хэлэнэ. Энэ хэрэгтэ Риббентроп ямаршье хүндэ бэрхэшээлнүүдые мэдэдэггүй һэн гэжэ гэршэ нэмэнэ. Гитлер болбол Риббентропые фашистскэ партиин алтан тэмдэгээр шагнажа, тэрээндэ баясхалан хүргэһэн байгаа. Гэршын хэлэһэнээр хадаа Риббентроп болбол өөрынгөө түрэһэн үдэр Гитлерһээ амаршалтын ба баясхалантай бэшэг абаһан байна.

Риббентроп болбол «фюрерэй ямаршье һанал бодол минии Риббентропын һанал бодол гээшэ» гэжэ тоолохые өөрынгөө мэдэлэй хүнүүдтэ заадаг байһан юм.

Гэршын мэдүүлгэ хадаа һайса сээжэлдэһэн ролине наадаһанда адли харагдана. Үмөөрэгшын асуудал табихатай зэргэ гэршэ ямаршье бодолгүйгөөр түргэн харюу үгэхые оролдоно.

Английскэ гэмнэлтын түлөөлэгшэ Лэвид Максуэлл-Файф гэгшэ гэмнэлтэ хадаа гэршэ Маргарита Бланк гэгшые асууха бодолгүй байна, ушарынь хадаа эдэ асуудалнуудай талаар гэмнэгдэгшые өөрыень асуухада ашагтай байха гэжэ мэдүүлбэ.

Мартын 28-ай үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 28. (ТАСС). Трибуналай үдэшын заседани дээрэ сүүдлүүлэгшэ Риббентропын үмөөрэгшэ адвокат Горн болбол германскэ гадаадын хэрэгүүдэй министерствын оршуулагша байһан гэршэ Шмидт гэгшэһээ асуулта хэжэ эхилбэ.

Өөрынгөө мэдүүлгэдэ хэпхэшье хэрэггүй тодорхойнуудые харуулжа гэршэ хаплюусана. Процессые али болохоор унжагайруулха гэжэ үмөөрэгшэ гэршэ хоёр хэлсэһэн шэнги болоно.

Гэршэ Шмидтэ хэлэн асуудалнуудые үмөөрэгшэд Штамер ба Латернзер гэгшэд табина. Тиигээд Великобританиһаа главна гэмнэгшын орлогшо Максуэл-Файф гэгшэ гэршые зэргэ асуултада ороно. Тэрэ хадаа хамагай түрүүн гэршын бэшэмэл мэдүүлгые уншана. Тэндэнь ингэжэ хэлэгдэнэ: «Германскэ гадаадын политикын нацистскэ хүтэлбэрилгын гол зорилго хадаа тон түрүүндэ Европейскэ континент дээрэ эзэрхэлгэ байгуулалга болоно. Энэ зорилгые дүүргэхэ эрмэлзэлгэ хадаа германскэ гадаадын политикын шэнжэ шарайе элирүүлжэ, үнэндөө тэрэнэй алхам бүхэнние тодорхойлһон байна».

Энэ мэдүүлгые гэршэ батална.

Гитлеровецүүдэй засагые гартаа абахаһаа урда тээхи үеын германскэ гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй байдал ба гитлеровскэ гадаадын хэрэгүүдэй министрын байдал хоёрой хоорондо илгаа бии гү гэжэ үмөөрэгшэ асууна. Тиимэ гэжэ гэршэ эридээр харюусана. Гитлертэй танилсахаһаа урда Риббентроп гансахан гэртэй байгаа гэжэ тэрэ гэһээр элирхэйлэгдэнэ. Тэрэ хадаа гадаадын хэрэгүүдэй министрын тушаалда нэгэ хэдэн жэлдэ байха зуураа зургаан гэртэй ба 1.715 гектар талмайда ехэхэн поместьетэй болоһон байна. Риббентроп хадаа Австри, Чехословаки ба бусад газарнуудта ехэхэн поместьнүүдтэй болоһон юм.

Гитлеровскэ гадаадын хэрэгүүдэй министрын портфельтэй энэ гангстер хадаа тонуул хэхэ ябадалдаа Гитлерһээ дутадаггүй һэн. Тэрэ хадаа тон һэнгэргүйгөөр тонодог ба өөһэдынгөө дайсадые ёһотой гитлеровскээр, хатуу шэрүүнээр хэһээдэг һэн. Замогые абахын түлөө тэрэнэй эзэн Фунш гэгшые Риббентроп концлагерьта хааһан байна гэжэ асуултаар элирхэйлэгдэнэ. Тэрээндэ эсэргүүсэхээр забдаһан өөрынгөө туһалагша Лютер гэгшые Риббентроп концлагерьта хааһан байха юм.

Үмөөрэгшын ондоогоор хэлэбэшье, Риббентроп концлагернууд тухай мэдэхэгүй аргагүй һэн гэжэ гэршэ мэдэрнэ. Энэ хадаа гансал Риббентропын үе үе болоод лэ өөртөө дуратагүй зонине концлагерьта хаядагаар баримталагданагүй. Немецкэ концлагерьнууд тухай, тэдэнние тодорхойгоор нэрлэһэн ба тэндэхи зэрлиг муухай гурим тухай гадаадын хэблэл ба радиогой олон тоото мэдээсэлнүүд Германиин гадаадын хэрэгүүдэй министерстводэ бии һэн.

Австридахи гитлеровскэ путч хадаа юунтэй холбоотой байнаб гэжэ гэршэ харуулна. Австрийскэ концлагерь Дольфус гэгшые алалга хадаа гитлеровскэ толгойлогшодой гараар хэгдэһэн байна гэжэ гадаадын хэрэгүүдэй министерстводэ хэншье һэжэглээгүй һэв гэжэ гэршын мэдэрһэнһээ элитэ болоно. Австрида гитлеровскэ путчиин үедэ хэрэглэһэн аргануудай Германи доторхи гитлеровецүүдэй үдэр бүриин ажал-ябуулгатай тон лэ адляар таарашаһан ябадал хадаа гитлеровецүүдэй энэ путчине эмхидхэһэндэ ямаршье һэжэглэл түрөөхэгүй болоно.

Гэршэһээ асуулта хэжэ дүүрэһэн хойно үмөөрэгшэ Горн хадаа өөрынгөө эхи заха, эмхи гуримгүй «документнүүдые» дахяад гаргахаар забдана. Сүүдлүүлэгшэ Риббентропто асуулта хэхыень үмөөрэгшэдэ Трибунал дурадхана.

Өөрынгөө аман үгын эхиндэ Риббентроп богонихоноор өөрынгөө биографи хэлэнэ. 1932 ондо граф Гельдорф гэгшэ тэрэнние Гитлертэй танилсуулһан байна. Гельдорф болбол Риббентроп Гитлер хоёрой тон удаан болоһон хөөрэлдөөние эмхидхэһэн байна. Тэдэ хоёрой нэгэн һанал бодолтой байһаниинь мэдээжэ. Тиихэдэ Гитлер дура татамаар һэн ба немецкэ фашистскэ тонуул шайкын толгойлогшын «һанаа сэдьхэлэй шанарые» али болохоор магтагша һэм гэжэ Риббентроп онсолон тэмдэглэнэ.

Риббентропые асуулта удаадахи заседани болтор хойшолуулагдана.

Мартын 29-эй үглөөнэй заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 29. (ТАСС). Мартын 29-эй үглөөнэй заседаниин эхиндэ сүүдлүүлэгшэ Риббентропһоо асуулта хэхын урда түрүүлэгшэ Трибуналай шиидхэбэрине соносхоно. Тэрээн соо сүүдлүүлэгшэ Герингһээ асуулта хэхэ үедэ. тэрэнэй би Германида хоёрдохи хүн байгааб гэжэ мэдүүлһэн дээрэһээ дэлгэрэнгы мэдүүлгэ үгэхые Трибунал тэрээндэ зүбшөөрэһэн байгаа, тиин сүүдлүүлэгшэ өөрынгөө харюунуудта нацистскэ гуримай бүхы түүхые элирхэйлэн харуулһан юм. Түрүүлэгшын соносхоһоной ёһоор процессэй энэ шатада сүүдлүүлэгшэдтэ иимэ мэдүүлгэнүүдые үгэхые Трибунал зүбшөөрхэгүй байна. тэдэнэр хадаа гансал өөһэдынгөө үмөөрэхэ харюунуудые үгэжэ хизаарлаха ёһотой.

Сүүдлүүлэгшэ Риббентропһоо үмөөрэгшэ Горн гэгшэ асуулта хэжэ эхилбэ, Нацистнуудай засагые гартаа абаһанай һүүлэй үеын Англи ба Франциин политика тухай Гитлертэй хөөрэлдэхэ гэжэ оролдоһон байна гү, 1935 ондо Гитлерые Францитай бэе бэеэ ойлголсуулха тушаа Риббентропын ямар нэгэн эрмэлзэлгэ юугээр харюулагдаһан байгааб гэжэ тэрэ һонирхоно.

Сүүдлүүлэгшэ болбол ехэ дэлгэрэнгыгээр харюусажа эхилнэ. Түрүүлэгшэ хадаа тодорхой янзатайгаар асуулта хэхые үмөөрэгшэдтэ дурадхана.

Энээнэй һүүлдэ үмөөрэгшэ болбол сүүдлүүлэгшэдэ буу зэбсэг хуряаха тушаа тэрэнэй ажал-ябуулга тухай туһаламжын асуудал табижа, бусад оронуудай хамтаран хүдэлмэрилжэ зэбсэгжүүлтые хизаарлаха хэрэгтэ Риббентроп юу түйлаһан байнаб гэжэ харюусахые гүйнэ. Сүүдлүүлэгшэ Риббентроп болбол өөрынгөө харюунуудта тэрэ хадаа буу зэбсэгүүдые хуряаха ба зэбсэгжүүлгые хизаарлаха тушаа оролдолго гаргаһан шэнгеэр харуулхые оролдоно.

Удаань сүүдлүүлэгшэ болбол Англида элшэн сайд байха үеын өө ажал-ябуулга тухай олон үгэнүүдые хэлэнэ.

—Та элшэн сайд байхадаа антикоминтерновскэ пакт гээшые Японитой хайшан гэжэ баталһан байгаабта—гэжэ үмөөрэгшэ Горн асууна.

Имагта тэрэл хадаа «антикоминтерновскэ пактын» проектые Гитлертэ дурадхажа Гитлер тэрэнние һайшаагаад энэ пактые баталхые сүүдлүүлэгшэ Риббентропто даалгаһан байгаа гэжэ сүүдлүүлэгшын мэдүүлгэнүүдһээ харагдана.

Үсэгэлдэр ба уржадэр Трибуналай заседанинууд дээрэ Риббентроп хадаа үнэхөөрөө национал-социалист һэн гү гэжэ асуудал табигдаһан байгаа гэжэ сүүдлүүлэгшэ өөрынгөө мэдүүлгые үргэлжэлүүлнэ.

Сүүдлүүлэгшэ хадаа өөрынгөө асуудалда харюусан, Гитлертэй һэйн дураар нэгэдээ һэм гээд, зүгөөр расова «теореор» «бага» һонирходог, антисемист бэшэ, шажангай асуудалнуудые заримдаа ойлгодоггүй һэм гэжэ мэдэрнэ.

Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын урда Гитлерэй табиһан зорилгонууд тушаа мэдүүлхэдээ, Гитлер хадаа анха түрүүн бэелүүлэгдэхэ ёһотой дүрбэн гол проблеманүүдые табиһан байна гэжэ сүүдлүүлэгшэ мэдүүлнэ. Тэдэнь Австри тухай асуудал, удаань Судетскэ область тухай, Мемель тухай, Данциг ба Данцигскэ коридор тухай асуудалнууд болоно. Эдэ проблеманүүд хадаа имагтал хүсэтэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй байгаа хада бэелүүлэгдэжэ шадаха гэжэ Гитлер онсолон тэмдэглэдэг һэн гэжэ сүүдлүүлэгшэ харуулна. Гитлертэ тэрэнэй табиһан даалгабаринуудые дүүргэхэдэ туһалхые оролдодог һэм, германскэ гадаадын хэрэгүүдэй министерство хадаа юрдөөл Гитлерэй даалгабаринуудые тэмдэглэхын тулада байдаг байһан шэнгеэр сүүдлүүлэгшэ хэлэнэ.

Риббентроп ба тэрэнэй гар дорохи «дипломатическа нюусаар» далдалан Австрине дээрмэдэн абалгые бэлэдхэлдэ удаан унжагай һандаралгын хүдэлмэри ябуулһан байна гэжэ сүүд дээрэ хүсэдөөр элирхэйлэгдэһэн байна. Энэ бэлэдхэл хадаа олон тоото һүйдхэлнүүд ба алалганууд болоно. Энэ дээрмэдэлгын актые Риббентроп болбол Германи Австри хоёрой хоорондохи «барисаанай бухэжэлгэ» гээшэ гэжэ нэрлэнэ.

Немецүүдэй Чехословакине дээрмэдэн абаһанине мүн лэ иимээр харуулна. Хэрбээ Риббентропын мэдүүлгээр шиидхэхэ болоо һаа, гитлеровскэ Германи хадаа энэ орондо юрдөөл эмхи гурим байгуулхаяа ороо гэжэ болохо байна.

Сүүдлүүлэгшэ Риббентропые асуулта үдэшын заседани болтор хойшолуулагдана.

Мартын 29-эй үдэшын заседани

НЮРНБЕРГ, мартын 29. (ТАСС). Сүүдлүүлэгшэ Риббентроп болбол хэлсээнүүд тухай ехэ тодорхойгоор хэлэнэ, тэрэ хадаа Германиин тэрэнэй өөрынь баталһан эдэ хэлсээнүүдые эблэһэн тухай хэлэхэ ёһотой байгаа гэжэ Трибуналай үдэшын заседаниин эхиндэ түрүүлэгшэ лорд Лоуренс үмөөрэгшэдэ заана. Иигэжэ хэлэгдэбэшье, сүүдлүүлэгшэ хадаа энэ процесстэ юрдөөшье хамаадахагүй элдэб зүйлнүүд тухай ехэ дэлгэрэнгыгээр хэлэжэ үргэлжэлүүлнэ.

Сүүдлүүлэгшэ хадаа ехээр бэеэ үмөөрэнэ, Чехословакине булимтаран абаһанай түүхые хэлэжэ эхилхэдээ үшөө ехээр худалаар хэлэнэ. Чехословаки хадаа чехүүдэй ба словагуудай өөһэдынь дураар немецкэ сэрэгүүдээр эзэмдэгдэһэн ба бэеэ лаанхай байдалһаа хаһагдаһан байгаа гэжэ Герингдээ адляар энеэдэһэтэй үгэнүүдые тэрэ хэлэнэ. Энэ зорилгоор сүүдлүүлэгшэ болбол чешскэ ба словацка арадуудай урбагшад Тито, Тук, Чах ба Хвалковский гэгшэдые эдэ арадуудай дура зоригые харуулагшад болгон үзүүлнэ.

Сүүдлүүлэгшын эдэ ба иимэрхүү олон үгэнүүд түрүүлэгшые энээндэ оролсохые баалаба, тэрэ хадаа сүүдлүүлэгшын хэлэһэн үгэнүүд процесстэ ямаршье хамаадалтгүй байна гэжэ үшөө дахин тэмдэглэбэ.

Бүгэдэндэ эли байһан баримтануудые тодорхойгоор хэлэжэ үргэлжэлүүлһэн үмөөрэгшэ ба сүүдлүүлэгшэ ээлжээтэ дурадхал хэжэ үдэшын заседани хаагдаба. Трибунал болбол сүүдлүүлэгшын дэлгэрэнгы үгэнүүдые тэсэбэритэйгээр шагнаба гэжэ түрүүлэгшэ заана. Түрүүлэгшын һаналаар хадаа событинуудые иимэ тодорхойгоор харуулха ябадал болбол үмөөрэлтын хэрэгые һайжаруулнагүй.

Аюулгүйн Советтэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 27. (ТАСС). Иранска асуудалые Аюулгүйн Советтэ зүбшэн хэлсэхэ процедурые хаража үзэхэ СССР, США ба Франциин түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комисси хэлсээе түйлабагүй гэжэ мартын 27-ой үдэшэ орой болоһон Аюулгүйн Соведэй заседани дээрэ тэрэнэй түрүүлэгшэ Го Тай-ци мэдүүлбэ.

Энээнэй һүүлдэ унжагайрһан дискусси болобо. Советскэ Союз Иран хоёрой хоорондо хөөрэлдөөн ябуулагдажа, бэе бэеэ ойлголсохо болоһон дээрэһээ ба мүнөө болтор Иранай зарим районуудһаа гараагүй советскэ сэрэгүүдэй гаража байһан дээрэһээ Иранска асуудалые зүбшэн хэлсэхые апрелиин 10 болтор хойшолуулха гэһэн өөрынгөө дурадхалые нүхэр Громыко эринэ. Эндэ табигдаһан асуудалые зүбшэн хэлсэхэдэ бэлэдхэхэ арга олгохын түлөө Советскэ Правительствода энэ хойшолуулга шухала гэжэ өөрынгөө түрүүн оруулһан мэдүүлгые нүхэр Громыко һануулба.

Хойшолуулха тухай Громыкын дурадхалда арсан Бирнс үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа энэ асуудалай талаар түрүүшээр Иранска түлөөлэгшын һаналые дуулаха гэһэн Египетскэ делегациин дурадхалые дэмжэбэ. Голосованияар нүхэр Громыкын дурадхал абтабагүй. Энээнтэй дашарамдуулан, дээрэ хэлэгдэһэн шалтагаануудай ёһоор Иранска асуудал тушаа дискуссида хабаадажа шадахагүй дээрэһээн Соведэй заседаниһаа гаража ошохом гэжэ нүхэр Громыко мэдүүлбэ

Тэрэнэй һүүлдэ Аюулгүйн Совет хадаа Иранска асуудалые зүбшэн хэлсэхэ процедура тушаа Иранска түлөөлэгшын һаналые шагнаба.

Гарриман ба Вайнант гэгшэдые шэнэ тушаалда томилбо

ВАШИНГТОН, мартын 24. (ТАСС). Хэблэлэй асуудалай талаар США-гэй президентын секретарь мартын 22-то мэдүүлхэдээ, Россида байһан Холбоото Штадуудай элшэн сайд Аверелл Гарриманиие Джон Вайнантын орондо Лондондо һуугаа элшэн сай... бо. Вайнант болбол Нэгэ... нуудай организациин эк... социальна советтэ Холбоото... түлөөлэгшэ болохо юм гэж...

Генерал Михайлович арестовалагдаб...

БЕЛГРАД, мартын 24. (ТАСС). Белградска радиогой дамжуулхань хадаа, мүнөөдэр Арадай Скупщинын хоёр палатын хамтарһан заседани дээрэ дотоодын хэрэгүүдэй министр генерал Ранкович гэгшэ урбагша Михайлович ма... эхилээд арадай засагай орг... байна гэжэ арадай депутату... ба.

Болгарида шэнэ кабинет байгуулхын урда т...

СОФИЯ, мартын 27. (ТАСС). Үсэгэлдэр үдэшэ шэнэ кабинет байгуулхатай дашарамдуулан информациин министерство коммюнике гаргаба.

«Шэнэ правительствые байгуулхатай дашарамдуулан өөрынгөө уулзалгые үргэлжэлүүлжэ, премьер-министр Кимон Георгиев хадаа вторнигой үдэр оппозициинуудай түлөөлэгшэдтэй уулзаба гэбэл 15 час 30 минутада Петковтой. 17.00 часта Косту Лулчевтай ба Петко Тарпановтай уулзаба. Тэдэнэр хадаа правительствода хабаадалсажа бо... тухай өөһэдынгөө партинууд... далгын һаналые хэлэбэд. ... һаналнуудай тэмдэглэгдэһэн... премьер-министр болбол зари... дые зүбшэн хэлсэхэба өөһэды... средагай обедһээ хойно бэш... мэдээсэхые дурадхаба».

Мүнөөдэр шэнэ уулзалга (... дээрэ оппозициин түлөөлэ... өөһэдынгөө шиидхэлгын уз... премьертэ дуулгаха юм.

Финскэ правительствода шэнэ томилолгонууд б...

ХЕЛЬСИНКИ, мартын 27. (ТАСС). Францскэ информационно бюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, республикын президент хадаа премьер-министр Мауно Пекаллые оборонын министрын уялгаһаа сүлөөлбэ. Президент хадаа оборонын министрээр Юрье Каллинениие томилбо. Тэрэ болбол мүн правительствын канцеляриин ... эрхилхэ юм. Худалдаа-... ажаүйлэдбэриин министр Та... гадаадын хэрэгүүдэй минист... баададаг зарим хэрэгүүдые ... даалгаба.

Правительствые байгуулга Ван Акертэ даалга...

ПАРИЖ, мартын 27. (ТАСС). Франс Пресс агентствын Брюссельһээ мэдээсэһэнэй ёһоор, шэнэ бельгийскэ правительствые байгуулга Ван Акертэ (... ческэ партиин член) даалга...

Испанскэ республиканскэ Правительствын составые хуби... тухай асуудал тушаа

ПАРИЖ, мартын 27. (ТАСС). Испанскэ коммунистическэ парти хадаа өөрынгөө түлөөлэгшые Хиралиин правительстводо эльгээхэ гэжэ шиидэбэ. Хиральтай ба мүн Мартинес Барио гэгшэдтэй хөөрэлдөө хэһэнэй һүүлдэ коммунистическэ партиин хүтэлбэри хадаа Хиралиин правительстводо коммунистическэ партиин түлөөлэгшөөр Сантьяго Карильо гэгшые томилбо.

Мүнөөдэр Тулузада болоһон Негрин тү... руутэй Испанскэ социалист... гэй заседани дээрэ Альварес ... гэгшэ энэ бүлэгэй Хирал... тельстводо ямараар хан... һанине элирхэйлбэ. Хирал... тельствые хуулита испанскэ ... во гэжэ бүлэг тоолоно гэж... Дель Вайо мэдүүлбэ. Энээнэ... дэхэдэ Дель Вайогой үгэһөө ... правительствын состав хуби... той гэжэ тэрэ бүлэг тоолон...

Финскэ шэнэ правительствын программа

ХЕЛЬСИНКИ, мартын 28. (ТАСС). Үсэгэлдэр бүхы финскэ столична газетэнүүд шэнэ правительствын прогаммые тунхаглаба. Энээн соонь правительство болбол сеймын зүбшөөрэлтэйгээр өөрынгөө уялгые бэелүүлхэ ба тушаалһаа арсаһан хуушан правительствын политикые үргэлжэлүүлхые хүсэнэ гэжэ хэлэгдэнэ.

«Манай гадаадын политикын хамагай шухала зорилгонуудай нэгэниинь хадаа амгалан байдалда орохо тух... условиине саашадаа бэелүүлһ... һан ба байхашье юм, тэрэш... гадаадын политика болбол Со... ба нэгэдэмэл нацануудтай ... бэхижүүлхэ ба хүгжөөхэ яб... гаха тиимэ хүтэлбэрилгэтэй б... гэжэ программа соо мэдүүлэ...

Шанхайда һурагшанарай забастовко

ШАНХАЙ. мартын 28. (ТАСС). «Дагу-бао» гэжэ газетын мэдээсэхэнь хадаа, шанхайскэ муниципальна засагуудаар финансировалагдадаг дунда һургуулинуудай һурагшадай забастовконуудые зарлаһан ябадал хадаа Шанхайн... забастовочно хүдэлөөнэй эгээл ... тань болобо. Һурагшад хадаа ... һэ дээшэлүүлхэ эрилтэ хэһэн ...

Польшын арад зоной бүгэдэниитын бэшэлгын ...

ВАРШАВА, мартын 28. (ТАСС). Варшавска радиогой мэдээсэхэнь хадаа, главна статистическа управлени болбол 1946 оной февралиин 14-дэ Польшын территори дээрэ хэгдэһэн арад зоной бүгэдэниитын бэшэлгэ тухай дүнгые тунхаглаба. Бэшэлгын ёһоор хадаа Польшодо 23 миллион 622 мянган 32... шад байна. Городой ажаһуу... 32 процент, хүдөөгэй—69 про... но. Лодзьдо 496 мянган 861 ... һууна. Ажаһуугшадай тоогой ... хоёрдохи город 476 мянган 5... Варшава болоно.

Индонезидэхи байдал

ГААГА, мартын 28. (ТАСС). Батавидахи Голландска АНТ агентствын мэдээсэлнүүд соо индонезиецүүд болбол Бандунгын түлөө тэмсэжэ үргэлжэлһөөр байна гэжэ хэлэгдэнэ. Мартын 24-эй үдэр городто түймэр гаража эхилбэ. Газар бүхэндэ ехэ хүсэтэ тэһэрэлтэнүүдэй болохонь дуулдана. 23-дахи английскэ дивизиин солдадууд Бандунгын урда захын хэдэн кварталнуудта ороо.

Индонезийцүүдэй ба хитадуудай гэр булынхид Бандунгһаа гараһан харгынуудаар таһаршагүй олоор һубарин ябанад.

Ломбок арал дээрэ английскэ засагууд национальна хүдэлөөндэ хабаадагшадые хүсөөр даража байна. Арлдахи национальна хүдэлөөнэй олон хүтэлбэрилэгшэд ба тэрэшэлэн һурагшад арестовалагдаһан байна. Энээнэй уршагаар национальна хүдэлөөние һайшааһан арад зоной ехэнхи хубинь Матарам городһоо тэрьелбэд.

(ТАСС).

Индидэ полицейнүү... забастовканууд бол...

ЛОНДОН, мартын 29. (ТАСС)... куттһаа Рейтер агентствын ... хадаа, Музаффарпурада (Бен... скэ полицейнүүд эдеэ-хоолой ... гадхаһанда эсэргүүсэлгын тэм... хүдэлмэреэ зогсообо.

Тэдэнэй эдеэ-хоол ба хүб... туһалалсахаб гэжэ Полициин ... пекторэй орлогшын найдуулһа... полицейнүүд хүдэлмэридөө оро...

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАЛС...

РЕДАКЦИ ба ХЭБЛЭХЭ ГАЗАРАЙ АДРЕС: г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн) ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23, АТС—1-80; зам. редактора—7-89; ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной ... и промышленности —7-89. сельского хозяйства—6-03; писем и переводов—6-03 (2 зв.). об'явлений 2-64 (2 зв.).

Н—00580. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР